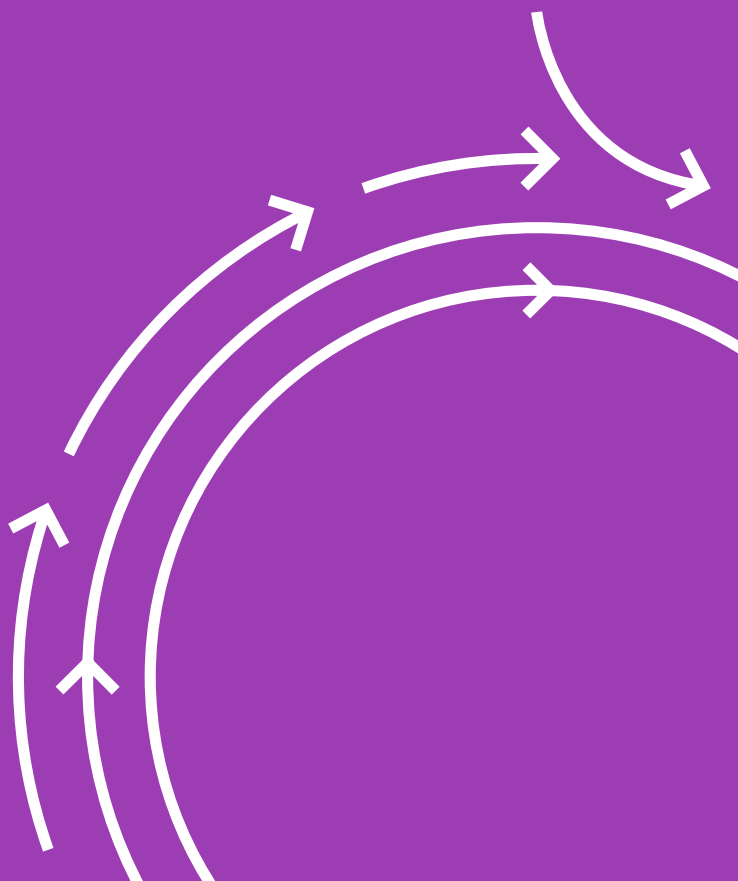

Narzędzia ICT w procesach budżetu partycypacyjnego

pracownia badań
i innowacji
społecznych

Narzędzia ICT w procesach budżetu partycypacyjnego

pracownia badań
i innowacji
społecznych

stocznia

Narzędzia ICT w procesach budżetu partycypacyjnego

Autorzy: Veronica Glab i Marc Parés, Instytut Administracji i Polityki Rządowej, Uniwersytet Autonomiczny w Barcelonie

Opracowanie merytoryczne: Agata Bluj

Konsultacje: Ewa Stokłuska

Redakcja i korekta: Ewa Serzynsko

Tłumaczenie: Beata Zaborowska

Wydawca: Fundacja Pracownia Badań i Innowacji Społecznych „Stocznia”, www.stocznia.org.pl

Projekt graficzny, skład i łamanie: Kotbury, www.kotbury.pl

Warszawa 2015

ISBN: 978-83-62590-19-3

Publikacja powstała w ramach projektu „Laboratorium budżetu partycypacyjnego” realizowanego przez Pracownia Badań i Innowacji Społecznych „Stocznia” w partnerstwie ze Związkiem Miast Polskich i Instytutem Administracji i Polityki Rządowej przy Uniwersytecie Autonomicznym w Barcelonie w ramach programu Obywatele dla Demokracji finansowanego z Funduszy EOG.

Publikacja dostępna na licencji Creative Commons.

Uznanie autorstwa – na tych samych warunkach 3.0 Polska

Spis treści

1.	Wstęp	7
2.	Procesy budżetu partycypacyjnego z wykorzystaniem narzędzi ICT	11
2.1.	Belo Horizonte	11
2.2.	Nowy Jork	16
2.3.	Berlin-Lichtenberg	21
2.4.	Kiwu Południowe	25
2.5.	Porto Alegre	29
2.6.	Lizbona	35
2.7.	Bilancio Partecipativo	40
3.	Inne narzędzia w procesach budżetu partycypacyjnego	45
3.1.	Agora voting	45
3.2.	Appgree	49
3.3.	Observatorio ciudadano	53
4.	Wnioski	57
5.	Przypisy	59

1. Wstęp

Od dwudziestu pięciu lat budżet partycypacyjny (BP) znajduje coraz szersze zastosowanie w różnych miejscach na świecie (Dias, 2014). Chociaż każdy proces BP polega na zaangażowaniu ludzi w dyskusję i umożliwia decydowanie, w jaki sposób wydawane będą publiczne pieniądze w społecznościach lokalnych – podejście, zasięg i wykorzystywana metodologia różnią się w zależności od kontekstu. Władze lokalne wdrażające BP korzystają nie tylko z poprzednich doświadczeń, lecz także wprowadzają innowacje i dzielą się zdobytą wiedzą, chcąc promować BP na całym świecie. Jak dotąd takie działania notują znaczące sukcesy, poprawiając jakość procesów BP w różnych aspektach. Dzięki zdobytej wiedzy i inspiracjom, procesy BP stają się coraz bardziej efektywne. Jednym z wymiarów, który zwraca szczególną uwagę, jest wprowadzenie technologii teleinformatycznych (ICT), a rewolucja cyfrowa dotyczy także rozwoju BP (Cunha, Allegretti, & Matias, 2011; The PB Unit, 2009).

Niniejszy raport mówi o tym, jak technologie ICT zostały lub mogą zostać wprowadzane do procesów BP. Tekst podsumowuje siedem rozwiązań ICT, wykorzystanych w budżetach partycypacyjnych na świecie, a także opisuje trzy nowe, skupione na roli mieszkańców, cyfrowe narzędzia, które mogłyby uczynić procesy BP bardziej efektywnymi. Jedną z obecnie toczących się debat na temat związków technologii ICT i polityki dotyczy tego, czy powinniśmy postrzegać technologie ICT jedynie przez pryzmat narzędzia usprawniającego pracę administracji państwowej, w tym procesów partycypacyjnych. A być może spełniają one inne zadanie – rzeczywiście głęboko przekształcają (lub mogłyby przekształcić) relacje władzy między mieszkańcami a administracją państwową w definiowaniu problemów, czy sprzyjają stosowaniu nowych rozwiązań przy użyciu niestandardowych form wspólnego działania (Bennet & Segerberg, 2012). Oznacza to, że wpływ na ulepszenie procesów BP, dzięki nowym narzędziom ICT, miałaby nie tylko administracja państwowa, ale i mieszkańcy, którzy mogą przekształcać, przeformułować i przekazywać swoje pomysły drogą cyfrową.

W wyborze dziesięciu inicjatyw przedstawionych w niniejszym dokumencie kierowaliśmy się następującymi kryteriami. Po pierwsze, wybraliśmy te najbardziej charakterystyczne z procesów BP – z różnych miejsc na świecie (3 są przykładami z Europy, 2 z Ameryki Południowej, po 1 z Afryki i Ameryki Północnej), implementowane w specyficznych warunkach społecznych, ekonomicznych, demograficznych i politycznych. Zapewniliśmy społeczno-geograficzną różnorodność procesów BP, bardziej skupiając się na znaczących doświadczeniach niż reprezentatywnych

cechach. Oznacza to, że wybraliśmy je według konkretnych właściwości związanych z wykorzystaniem ICT, opierając się na dostępnych nam informacjach.

Po drugie, skupiliśmy się na różnych celach i motywacjach wykorzystania ICT: informacyjnych, mobilizujących i partycypacyjnych (Cardoso & Peixoto, 2014).

Wnioski ogólne kształtują się następująco:

Informowanie i przejrzystość

Oprócz podstawowych informacji, które można znaleźć na stronie internetowej niemal każdego procesu BP, jak np. informacji ogólnych, harmonogramów spotkań, dostępnych budżetów i form partycypacji, w niektórych przypadkach ICT stosuje się dla poprawy przepływu informacji i udostępniania ich w bardziej innowacyjny sposób. Lizbona (Portugalia), Miraflores (Peru), Modena (Włochy), Porto Alegre (Brazylia) czy Solo (Indonezja) mogą być tego dobrym przykładem.

Mobilizacja

Można przypuszczać, że znaczna liczba mieszkańców nie uczestniczy w procesach partycypacyjnych dlatego, że o nich nie wie lub narzędzia uczestnictwa nie są wystarczająco przystępne dla członków określonych grup społecznych. Mając na uwadze tę wadę, w wielu procesach BP korzysta się z narzędzi ICT w celu zmobilizowania większej liczby uczestników. Przykładem tego są m.in. Belo Horizonte i Ipatinga (Brazylia), Nowy Jork (USA), Jarabacoa (Dominikana) czy projekty Banku Światowego w Kamerunie i Kiwu Południowym (Demokratyczna Republika Konga).

Partycypacja

Trzecią główną funkcją wykorzystania ICT w procesie BP jest obniżenie kosztów transakcji związanych z partycypacją oraz poprawa mechanizmów partycypacyjnych. W niektórych przypadkach narzędzia ICT używane są do przesyłania propozycji, np. w Ipatindze (Brazylia), Lizbonie (Portugalia), Hamburgu (Niemcy), Getafe i Maladze (Hiszpania), Nowej Południowej Walii (Australia), Nowym Jorku (USA) czy Pune (Indie). W pozostałych przypadkach technologie ICT są głównie narzędziami deliberacyjnymi. Tak jest w przypadku dzielnicy Berlin-Lichtenberg, Hamburga, Kolonii, Lipska i Freiburga (Niemcy) czy Belo Horizonte (Brazylia). Ponadto większość e-BP wykorzystuje ICT do głosowania. Belo Horizonte i Recife (Brazylia), Lizbona i Cascais (Portugalia), Getafe (Hiszpania), Miraflores (Peru), Kiwu Południowe (Demokratyczna Republika Konga) i Parma (Włochy) to niektóre przykłady wykorzystania głosowania internetowego w procesie BP.

Po trzecie, szukaliśmy też rozwiązań ICT wspierających BP na różnych etapach procesu (Cunha i in, 2011). W niektórych przypadkach wykorzystanie ICT na konkretnym etapie wiąże się z funkcjonalnością danego narzędzia, zwłaszcza gdy technologie ICT są używane jako narzędzia partycypacji (przesyłanie propozycji, dyskusowanie czy głosowanie). Możemy jednak znaleźć także wiele przykładów wykorzystania ICT w bardziej kompleksowy sposób, niemal na każdym etapie procesu. Tak było w przypadku Belo Horizonte (Brazylia), Nowego Jorku (USA), Lizbony (Portugalia) czy dzielnicy Berlin-Lichtenberg (Niemcy). Wreszcie, w niektórych przypadkach głównym celem zastosowania bywa poprawa przepływu informacji poprzez monitoring działań: ICT wprowadza się nie tylko w początkowych etapach procesu, ale i przy realizacji, czy nawet ewaluacji, tak jak w Porto Alegre (Brazylia).

Ostatecznie wybraliśmy siedem przykładów udanego zastosowania technologii ICT w budżecie partycypacyjnym. W każdym przypadku ich wdrożenie miało konkretne znaczenie:

Belo Horizonte	Zmiana mechanizmów partycypacyjnych w celu zaangażowania nowych uczestników
Nowy Jork	Zwiększenie zasięgu procesu w dużym i zróżnicowanym społecznie mieście
Berlin-Lichtenberg	Wykorzystanie ICT z dbałością o przejrzystość procesu
Kiwu Południowe	Wykorzystanie telefonów komórkowych do informowania i mobilizacji uczestników, mimo niedostatku narzędzi
Porto Alegre	Wykorzystanie technologii ICT do społecznego monitorowania i ewaluacji działań
Lizbona	Technologie ICT nie mogą zastąpić osobistego uczestnictwa w spotkaniach
„Bilancio Partecipativo”	Szablon e-platformy do wykorzystania przez różne miasta

Raport zamykamy opisem trzech przykładów narzędzi online, których zastosowanie mogłoby być interesujące w procesach BP. Istotną cechą narzędzi ICT, które służą aktywizacji obywateli, jest to, że ich wykorzystanie – jak już wspomniano – może przekształcić relacje władzy między mieszkańcami a administracją

państwową. Tradycyjnie BP był instytucjonalnym mechanizmem służącym do generowania „uczestnictwa na zaproszenie”. W BP administracja państwowa daje mieszkańcom możliwość wyrażenia opinii – nawet w przypadkach, gdy BP powstał jako inicjatywa oddolna, ponieważ zwykle proces prowadzony jest właśnie przez administrację. Trzy opisane w raporcie narzędzia ICT, które służą aktywizacji i mobilizacji obywateli, mogą zwiększyć kontrolę mieszkańców nad procesem, dając im większe prawa i angażując w działanie od samego początku procesu. Dzięki tym narzędziom BP zmieniłyby swój wymiar – z odgórnie organizowanego mechanizmu partycypacyjnego na zaproszenie administracji w mechanizm oddolnej partycypacji poprzez społeczną mobilizację.

Prezentujemy trzy narzędzia z różnymi funkcjami:

Agora Voting	Platforma, dzięki której mieszkańcy mogą kontrolować proces głosowania
Appgree	Aplikacja umożliwiająca deliberację online
Observatorio Ciudadano	Narzędzie pozwalające na monitoring działań przez mieszkańców

---

2. Procesy budżetu partycypacyjnego z wykorzystaniem narzędzi ICT

2.1. Belo Horizonte

Położenie	Minas Gerais – Brazylia – Ameryka Południowa
Liczba ludności	2,4 mln (trzeci największy obszar metropolitalny w Brazylii)
Uprawnionych do głosowania w ramach BP	1 732 606
Liczba wyborców	25 000 (2004) – 172 938 (2006) – 124 320 (2008)
Liczba dzielnic	9
Wysokość budżetu	34 mln euro co dwa lata
Cele wykorzystania ICT	Mobilizacja i partycypacja
Etapy, na których wykorzystuje się ICT	Dyskusja i głosowanie

Informacje ogólne

Chociaż budżet partycypacyjny mocno zakorzenił się w polityce Belo Horizonte, przed wprowadzeniem technologii ICT wskaźnik uczestnictwa był bardzo niski.

Głosowało mniej niż 1,5% całej populacji, a decyzje dotyczyły dystrybucji ponad 34 mln euro co dwa lata.

BP w Belo Horizonte zwykle składał się z następujących etapów:

1. Co dwa lata administracja miejska otwierała nowy cykl BP dla każdej z 9 dzielnic i zapraszała mieszkańców na oficjalną inaugurację. Podczas pierwszego etapu wybierano lokalnych przedstawicieli, którzy mieli zebrać od mieszkańców propozycje dotyczące potrzebnych inwestycji publicznych.
2. Przedstawiciele organizowali spotkanie, by społeczność lokalna wybrała najważniejsze inwestycje publiczne i przekazała decyzję administracji. Administracja konstruowała budżet proporcjonalny do liczby osób zamieszkujących dany obszar i odwrotnie proporcjonalny do jakości życia w tej części miasta.
3. Fora dzielnic tworzyły wstępną listę 25 inwestycji publicznych dla każdej dzielnicy i wyłaniały delegatów. Na tym etapie liczba wybranych osób była proporcjonalna do liczby obecnych mieszkańców.
4. Ostatecznie budżet wskazujący szacowane koszty każdej z 25 inwestycji trafiał do administracji miasta. Z tej listy delegaci dzielnic wybierali maksymalnie 14 inwestycji do wykonania.

W takim modelu BP uczestnictwo mieszkańców jest zwykle największe na etapie trzecim, kiedy selekcję delegatów określa się proporcjonalnie do obecnych na spotkaniach mieszkańców. Jednakże w przypadku Belo Horizonte frekwencja pozostawała bardzo niska, w większości byli to mieszkańcy w podeszłym wieku, a rozkład społeczno-ekonomicznych cech demograficznych był nierównomierny. Sytuacja zmieniła się, kiedy w 2006 r. tradycyjnie zorganizowany trzeci etap BP zastąpiono e-budżetem partycypacyjnym.

E-platforma

Niski wskaźnik partycypacji obywatelskiej oraz obecność przedstawicieli grup z różnych, lecz niereprezentatywnych dla dzielnic środowisk społeczno-ekonomicznych zasugerowały, że problem leży w dostępności procesu. Udział w dyskusji i głosowaniu okazał się trudny dla osób pracujących w sztywnym wymiarze godzin lub dla mieszkańców, którzy nie mieli odpowiedniej wiedzy, by podejmować świadome decyzje.

Począwszy od 2006 r., władze miasta rozpoczęły program [Cyfrowy Budżet Partycypacyjny \(CBP\)](#).

Głównym celem tej e-platformy jest ułatwienie mieszkańcom omawiania budżetu i głosowania, przy wyeliminowaniu koniecznej obecności w oficjalnych lokalach wyborczych. Platforma komunikacyjna składa się z trzech głównych elementów:

- strony informacyjnej,
- internetowych forów dyskusyjnych,
- platformy do głosowania przez Internet.

Strona CBP, dostępna po podaniu numeru dowodu osobistego głosującego, zawiera krótkie opisy inwestycji publicznych w danym cyklu budżetowym. Jest dostępna na czas głosowania i pomaga zrozumieć istotę inwestycji publicznych i dostępne fundusze. Po zagłosowaniu na stronie wyświetlała się informacja, ile głosów otrzymała każda inwestycja.

Strona internetowa kieruje mieszkańców na fora dyskusyjne. Mieszkańcy mogą się bezpośrednio porozumiewać po zalogowaniu. Fora umożliwiły zainteresowanym omówienie zapotrzebowania na każdą inwestycję, bez konieczności uczestnictwa w dzielnicowych spotkaniach, czy nawet wychodzenia z domu lub z pracy. Załączony zrzut ekranu przedstawia jedną z interaktywnych stron z komentarzami. Każdy mieszkaniec może zaproponować inwestycję publiczną, a inni po prostu kliknąć, by kontynuować dyskusję.

Źródło: <https://opdigital.pbh.gov.br>

W ramach Cyfrowego Budżetu Partycypacyjnego postanowiono pomóc mieszkańcom, którzy nie mieli dostępu do komputera lub nie potrafili go obsługiwać. W różnych częściach dzielnic Belo Horizonte utworzono 178 centrów internetowych. Każde z nich było obsługiwane przez pracowników i posiadało dostęp do bezprzewodowego Internetu oraz wiele stanowisk komputerowych. Mieszkańcy mogli zalogować się na stronie sami lub z pomocą pracowników, jeśli była ona potrzebna. Na poniższym zdjęciu widzimy jedno z mobilnych centrów internetowych wykorzystywanych w procesie głosowania w Rio Grande do Sul. Centrum utworzono w furgonetce. Wyposażono ją w komputery z dostępem do sieci. W każdym pojeździe znajdowali się również pracownicy służący pomocą.

Źródło: <http://blogs.worldbank.org/publicsphere/technology-drives-citizen-participation-and-feedback-rio-grande-do-sul-brazil>

Strona internetowa ułatwiła również wyrażenie opinii. W ciągu trwającego w Belo Horizonte przez 42 dni głosowania uprawnieni do niego mieszkańcy mogli w każdej chwili zalogować się na e-platformie. Mieszkańcy powyżej 16. roku życia mogli głosować na jedną inwestycję w dzielnicy. W 2006 r. na projekt e-BP przeznaczono łącznie 8,3 mln euro, dając tym samym szansę na realizację czterech projektów w każdej dzielnicy.

Budżet Partycypacyjny z 2008 r. zwiększono do 16,5 mln euro i wprowadzono kilka zmian:

- dodano możliwość głosowania przez telefon,
- dodano możliwość czatu na żywo,

- mieszkańcy mogli czytać fora dyskusyjne bez logowania się,
- założono 270 centrów internetowych we wszystkich dzielnicach.

Obecnie e-platforma ma również aplikację na urządzenia mobilne z systemami Apple i Android.

Uwagi końcowe

W 2006 r. wskaźnik uczestnictwa był oceniany jako wysoki – niemal 10% mieszkańców uprawnionych do głosowania wzięło udział w każdym kolejnym cyklu. Statystyki nie wykazały natomiast braku proporcji pomiędzy różnymi grupami społeczno-ekonomicznymi biorącymi udział w głosowaniu.

Wykorzystanie technologii ICT w ramach budżetu partycypacyjnego zostało uznane za sukces, gdyż zaobserwowano znaczny wzrost wskaźnika uczestnictwa. Jednak dokładne dane odnośnie cykli budżetowych z 2010 i 2012 nie są dostępne. Urzędnicy odpowiedzialni za głosowanie zauważyli, że jednoczesne wykorzystanie wielu nowych technologii prowadziło w niektórych przypadkach do oszustw w głosowaniu i oddawania podwójnego głosu. Chociaż technologie ICT pozwalają pokonać wiele przeszkód w partycypacji, władze Belo Horizonte mają problemy z utrzymaniem przejrzystości procesu.

Najważniejsze zagadnienia:

- Duże miasto, które wykorzystuje technologie ICT w celu zwiększenia liczby i różnorodności uczestników w procesie BP.
- Rozległe zastosowanie technologii ICT na kilku etapach procesu BP, w tym: w informowaniu, składaniu propozycji projektów, dyskusowaniu i głosowaniu.
- ICT jako rozwiązanie dla miasta z dużą liczbą osób dojeżdżających do pracy i niezamożną ludnością.
- Konkretnie wsparcie dla mieszkańców niemających dostępu do komputera lub niepotrafiących go obsługiwać.
- Duży wpływ wykorzystania ICT na rosnącą liczbę zaangażowanych mieszkańców.

Więcej informacji można znaleźć na:

- http://www.academia.edu/1361615/Co-Governance_in_Belo_Horizonte
- <http://www.intellictics.com/blog/2014/02/01/updated-edition-of-global-participatory-budgeting-study-highlights-growing-adoption-of-ict>
- <http://blogs.worldbank.org//publicsphere/technology-drives-citizen-participation-and-feedback-rio-grande-do-sul-brazil>
- <http://www.edemocracycentre.ch/files/Tiago.pdf>

2.2. Nowy Jork

Położenie	Nowy Jork – USA – Ameryka Północna
Liczba ludności	8,4 mln (18,4 mln w aglomeracji)
Uprawnieni do głosowania w ramach BP	Mieszkańcy powyżej 18. roku życia
Liczba wyborców	17 tys. (2013 – 2014)
Liczba dzielnic	59
Liczba dzielnic w ramach BP	24
Wysokość budżetu	20 mln euro (co najmniej 800 tys. euro na dzielnicę)
Cele wykorzystania ICT	Mobilizacja i partycypacja
Etapy, na których wykorzystuje się ICT	Składanie propozycji projektów i dyskusja

Informacje ogólne

Celem postawionym przed rozwojem demokracji uczestniczącej w Nowym Jorku jest zwiększenie dostępności partycypacji politycznej poprzez budowanie silniejszych związków między mieszkańcami a politykami. Budżet partycypacyjny działa od 2011 r., a liczba dzielnic biorących w nim udział stale rośnie – z 4 dzielnic w latach 2011–2012 do 24 w latach 2014–2015.

Założeniem nowojorskiego BP jest możliwość uczestnictwa wszystkich mieszkańców w procesie decyzyjnym. Jest to całoroczny cykl doszkalających spotkań publicznych, podczas których zbiera się również informacje na temat realnego zaangażowania mieszkańców w procesy decyzyjne. Członkowie społeczności lokalnych omawiają, co można zmienić na danym obszarze miejskim, oraz wysuwają propozycje, dzięki którym takie zmiany można wprowadzić w życie. W powszechnym głosowaniu mieszkańcy decydują, które pomysły należy sfinansować.

Proces rozpoczyna się od spotkań na poziomie dzielnic, na których mieszkańcy poszerzają wiedzę dotyczącą BP i omawiają potrzeby lokalnej społeczności. Następnie wymieniają się propozycjami projektów i wybierają delegatów. Są to ochotnicy, którzy najpierw zapoznają się z procesem BP, jego koncepcją i najważniejszymi obszarami finansowania, a następnie tworzą komitety. Delegaci spotykają się w komitetach, by przekształcić początkowe pomysły mieszkańców w gotowe propozycje. Korzystają oni z pomocy wyszkolonych pracowników rady miasta i innych ekspertów. Następnie delegaci przedstawiają projekty wniosków mieszkańcom i uzyskują opinie, na podstawie których wprowadzają poprawki. Etap końcowy to głosowanie w specjalnie do tego przeznaczonych miejscach zlokalizowanych na obszarze danej dzielnicy. Mieszkańcy decydują, które projekty należy sfinansować. Członkowie rady informują wydział finansowy rady miasta w kwestii priorytetowych wydatków, w tym zwycięskich projektów BP w celu włączenia ich do miejskiego budżetu. Członkowie społeczności lokalnych oceniają proces i nadzorują wdrażanie projektów. Zbieranie informacji oraz ewaluacja odbywa się na każdym etapie, aby w kolejnych latach eliminować błędy i zwiększyć efektywność całego procesu.

E-platforma

Aby zmobilizować zróżnicowaną ludność rozległego obszaru metropolitalnego, rada Nowego Jorku poszerzyła swój program BP o ICT, wprowadzając [PBNYC Online Portal](#) w latach 2014–2015.

Jako że coraz ważniejsze stawało się włączanie wyborców do procesu politycznego w różnych dzielnicach, PBNYC zwiększyło dostęp do informacji dla tych, którzy mieli do niego utrudniony dostęp – z uwagi na czynniki społeczno-ekonomiczne, problem z dojazdem czy barierę językową. Dlatego strona BP pełni w Nowym Jorku funkcję nie tylko informacyjną, ale i edukacyjną. Jej celem jest budowanie zintegrowanej społeczności.

Co więcej, objaśnia ona proces BP i pozwala mieszkańcom dyskutować o publicznych inwestycjach bez konieczności uczestniczenia w spotkaniach rady. Strona internetowa zawiera treści edukacyjne, dedykowane każdemu etapowi procesu BP.

Aby zaznajomić mieszkańców z ich lokalnymi przedstawicielami i wskazać, jak najlepiej uzyskać dostęp do potrzebnych usług społecznych lub informacji, PB-NYC publikuje:

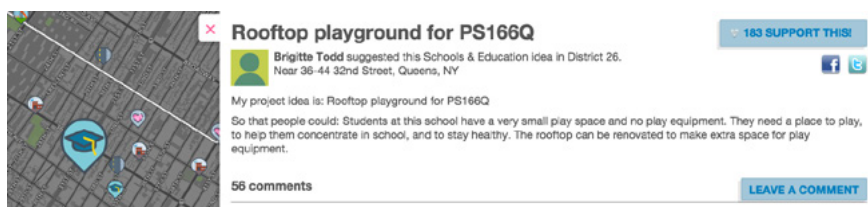
- krótkie biografie i zdjęcia pochodzących z dzielnicy członków rady miasta,
- adresy każdego lokalnego biura rady w danej dzielnicy,
- szczegółowe objaśnienia dotyczące procedury głosowania i uprawnień do głosowania,
- BP jest wynikiem poprzednich cykli budżetowych, więc mieszkańcy mogą zobaczyć, jakie inwestycje publiczne są sfinansowane dzięki BP,
- kalendarze i wskazówki dot. dojazdu dla uczestników spotkań,
- filmy ze spotkań rady, by mieszkańcy, którzy nie mogli w nich uczestniczyć, byli informowani o jej decyzjach.

Wszystkie treści zamieszczono na stronie w języku angielskim i hiszpańskim. Liczba mieszkańców mówiących po hiszpańsku na obszarze metropolii Nowego Jorku wynosi ponad 3,5 mln, czyli 19,8% całej populacji miasta. Treść w języku hiszpańskim zwiększa dostępność do potrzebnych informacji i prawdopodobieństwo uczestnictwa mieszkańców.

Aby wspomóc uczestnictwo w procesie, rada miasta zorganizowała kilka spotkań w mieście. Niektóre z nich odbyły się poza budynkami administracji. Podczas tych spotkań proces BP został zaprezentowany za pomocą różnych narzędzi multimedialnych, a uczestniczący w nich mieszkańcy mogli komunikować się dzięki narzędziom e-platformy za pomocą iPadów dostarczonych przez organizatorów. Prawdopodobnie najważniejszym narzędziem BP w Nowym Jorku jest internetowa platforma do przesyłania pomysłów. Jest ona uzupełnieniem spotkań, podczas których mieszkańcy także mogą zgłaszać propozycje i je omawiać. Platforma pozwala na dyskusje podczas całego procesu.

Dzięki platformie mieszkańcy, którzy mają pomysły na lepsze funkcjonowanie swojej społeczności lokalnej, mogą podzielić się nimi, wykorzystując interaktywną mapę. Każdy ma prawo zgłaszać propozycje. Pomysły powinny dotyczyć projektów „z dostępnym finansowaniem”, a nie tych „przekraczających dostępne finansowanie”. Mieszkańcy, którzy chcą zgłosić pomysł, muszą otworzyć interaktywną mapę, wybrać miejsce, na którym chcieliby, aby go zrealizowano, a następnie dodać pole z propozycją. W celu ułatwienia zadania udostępniono instrukcje z przykładami (uwzględniono w nich projekty spełniające oraz niespełniające wymagania). Miejsca porządkowane są tematycznie (np. mieszkania, ulice i chodniki, transport, parki i rekreacja, środowisko, służba zdrowia) i zilustrowane przy użyciu różnych ikon i kolorów.

Klikając w pole z komentarzem na stronie internetowej, mieszkańcy mogą wpisać swoje propozycje, które automatycznie zostają przypisane do interaktywnej mapy. Zamieszczona poniżej ilustracja przedstawia propozycję jednego z mieszkańców wraz z sugerowaną lokalizacją projektu. W komentarzach możemy natomiast prześledzić prowadzoną na forum dyskusję. Pomysły weryfikuje się pod kątem ich wykonalności, przydatności, zapotrzebowania oraz liczby osób, które mogłyby czerpać korzyści z danego projektu.

Źródło: <http://ideas.pbny.org>

Propozycje różnią się zakresem – zgłaszane są pomysły od nowych huśtawek w parkach, po montaż progów zwalniających na ulicach o dużym natężeniu ruchu w pobliżu szkół podstawowych. Mieszkańcy mogą kliknąć, by zobaczyć propozycję i następnie dodać swój komentarz na temat społecznej wartości danej inwestycji. By wyrazić swoje poparcie komentujący mogą kliknąć na przycisk w kształcie serca. Mogą też podzielić się linkami kierującymi do czatów na portalach społecznościowych. Tę opcję przedstawiono na ilustracji poniżej.

56 comments

LEAVE A COMMENT

Yes - fully support this idea - this school badly needs addtl outdoor space - and if you can't build out build up! - would be an excellent way to solve for a much needed fresh air-recreation space

John O'Sullivan
AROUND 12 DAYS AGO

Great ideal These students need outdoor space.

Steve Ward
AROUND 12 DAYS AGO

This project has my full support and is badly needed. This is a great and always improving school, but the lack of outdoor space is a real challenge for these K-5 kids. Please support this project.

Anne Dempsey
AROUND 12 DAYS AGO

Źródło: <http://ideas.pbnyc.org>

Taki rodzaj ciągłej interakcji i dająca się oszacować liczba „polubień” oraz komentarzy jest pomocna w wyśledzeniu problemów danej dzielnicy, które nie zawsze są oczywiste dla mieszkańców i lokalnych polityków.

Z racji wieloetapowości BP w Nowym Jorku na PBNYC publikowane są aktualizacje omawiające każdy etap. Forum dyskusyjne odgrywa jednak największą rolę podczas tworzenia końcowej listy inwestycji publicznych poddanych pod głosowanie.

Uwagi końcowe

Mimo że budżet partycypacyjny działa w Nowym Jorku od niedawna, władze dzielnic nie wzbraniają się przed wykorzystaniem innowacyjnych metod mających zachęcić mieszkańców do partycypacji. Wprowadzenie technologii ICT może mieć duży wpływ na obecny cykl budżetowy.

Cykl na lata 2013–2014 miał w sumie 17 000 uczestników. Obecny cykl głosowania skończył się w marcu 2015 r. Biorąc pod uwagę interaktywne technologie ułatwiające komunikację między mieszkańcami i wybranymi władzami, rady dzielnic Nowego Jorku mają nadzieję na wzrost frekwencji podczas głosowania w BP.

Najważniejsze zagadnienia:

- Duże miasto, które korzysta z ICT, aby spopularyzować nowo wprowadzony proces BP.
- E-platforma z bogatą treścią o charakterze edukacyjnym.

- Duży wysiłek włożony w to, by dotrzeć do społeczności lokalnych i zaangażować mieszkańców.
- Forum dyskusyjne z propozycjami o przypisanym położeniu geograficznym oraz z narzędziami do wyrażania poparcia dla zgłaszanych pomysłów.
- Wprowadzenie rozwiązań mających na celu wyeliminowanie bariery językowej.
- Wykorzystanie narzędzi multimedialnych i urządzeń elektronicznych podczas publicznych spotkań w celu upowszechnienia procesu.

Więcej informacji można znaleźć na:

- <http://pbnyc.org>
- <http://council.nyc.gov/html/action/pb.shtml>

2.3. Berlin-Lichtenberg

Położenie	Berlin – Niemcy - Europa
Liczba ludności	251 tys. (3,5 mln – cały Berlin)
Liczba wyborców	17 tys. (2013–2014)
Liczba dzielnic	12
Wysokość budżetu	31 mln euro
Cele wykorzystania ICT	Przejrzystość i uczestnictwo
Etapy, na których wykorzystuje się ICT	Propozycje, narady i głosowanie

Informacje ogólne

Lichtenberg to jedna z dwunastu dzielnic Berlina. Budżet partycypacyjny został tam wprowadzony w 2005 r., zainicjowała go nowo wybrana burmistrz Christina Emmrich. Dzielnica Berlin-Lichtenberg od początku była pionierem europejskich BP.

Celem programu było zawsze:

- informowanie mieszkańców o polityce władz,
- wspieranie przejrzystości działań rządowych w polityce finansów,
- wspieranie efektywnego, sprawiedliwego podziału środków.

Ponad 80% przychodu dzielnicy dostarczają władze miejskie Berlina. Środki dowolnej wysokości mogą zostać przydzielone projektom związanym ze służbą zdrowia, instytucjami kulturalnymi, utrzymaniem i rozwojem powszechnie dostępnych przestrzeni i parków.

Co roku dzielnica publikuje ulotki, w których objaśnia się strukturę i protokół z corocznego budżetu, w tym środki dostępne na publiczne inwestycje.

Proces budżetu partycypacyjnego Berlin-Lichtenberg składa się z czterech etapów:

1. Otwierającego spotkania rady dzielnicy z mieszkańcami Lichtenbergu.
2. Serii pięciu spotkań z mieszkańcami, mających na celu przedstawienie pomysłów na inwestycje publiczne.
3. Panelu z udziałem przedstawicieli mieszkańców, którzy spotykają się, by zatwierdzić pełną listę inwestycji publicznych.
4. Gotowa lista trafia z powrotem do mieszkańców, którzy głosują.

E-platforma

Wykorzystanie ICT w Berlinie to ważny przykład samoregulujących się projektów e-BP. W tym przypadku widzimy, jak ICT zapewnia przejrzystość głosowania i pozwala stale usprawniać proces tworzenia lokalnego budżetu.

Każdy wymieniony wyżej etap realizuje się równocześnie w czasie publicznych spotkań i online, na [internetowej platformie berlińskiego BP \(Bürgerhaushalt Lichtenberg\)](#).

BhL to interaktywna strona internetowa zawierająca materiały informacyjne. Na platformie publikowane są także wnioski wyciągnięte z dyskusji w trakcie spotkań, a wszystkie ankiety przeprowadzane w sposób tradycyjny są dostępne również online.

BhL na każdym etapie zapewnia mieszkańcom oddanie głosu w sposób przejrzysty, przy wykorzystaniu rzetelnych informacji nt. popularnych inwestycji. Platforma posiada opcję, dzięki której użytkownicy mogą prowadzić dyskusję na forach, ustalając, jakie inwestycje publiczne są dla nich najważniejsze. Strona zawiera m.in. następujące zakładki:

- Dział szczegółowych informacji: objaśnienia dotyczące BP, wywiady z politykami, funkcja przeglądania propozycji.
- Newsletter z aktualnościami związanymi z cyklem budżetowym.
- Interaktywne kalkulatory budżetowe.
- Zdjęcia i artykuły dotyczące inwestycji z poprzednich lat.

Dzięki platformie BP dzielnicy Berlin-Lichtenberg mieszkańcy mogą zaproponować inicjatywę, która zostaje przypisana do konkretnej lokalizacji. Inni mieszkańcy mogą komentować, a także głosować za jej wdrożeniem lub przeciw. Każdej propozycji zostaje przypisany numer identyfikacyjny, tak by mieszkańcy mogli śledzić własne pomysły. Po głosowaniu każda propozycja otrzymuje datę publikacji i zostaje oznaczona jako „zrealizowana”, „odrzucona” lub „w trakcie realizacji” (jak na poniższej ilustracji). Mieszkańcy mogą zapoznać się również z archiwum poprzednich propozycji, które zostały uporządkowane chronologicznie.

Źródło: <https://www.buergerhaushalt-lichtenberg.de/vorschlagsliste>

W BP celem działania rady dzielnicy Berlin-Lichtenberg jest efektywność i przejrzystość głosowania. Wynikają z tego dwie istotne cechy strony internetowej. Po pierwsze, chociaż strona BhL jest czynna cały rok, sekcje platformy związane z głosowaniem są dostępne do prowadzenia dyskusji tylko przez kilka tygodni.

To pozwala administracji na kontrolę nadużyć w głosowaniu czy błędów statystycznych w informacjach podanych do wiadomości publicznej. Po drugie, berlińskie forum dyskusyjne jest moderowane. Platforma jest dostępna dla wszystkich uprawnionych do głosowania na etapie, w którym proponowane są inwestycje. Mieszkańcy mogą zgłaszać pomysły publicznych inwestycji, a także opiniować zapotrzebowanie na dany projekt lub jego społeczną wartość. Ponieważ dyskusja na forach polega na otwartym uczestnictwie, fora są moderowane tylko pod kątem niewłaściwych prawnie treści, a administracja przeprowadza uzupełniające ankiety. Rada dzielnicy przeprowadza sondę wśród 25 tys. losowo wybranych mieszkańców, by upewnić się czy internetowe forum dyskusyjne jest potrzebne.

Uwagi końcowe

Eksperyment e-BP dzielnicy Berlin-Lichtenberg, według publikacji rady dzielnicy, wpłynął na wzrost partycypacji mieszkańców i większą efektywność realizowania inwestycji publicznych.

W 2008 r. ponad 2,5 tys. mieszkańców zarejestrowało się, żeby zagłosować online, w porównaniu z zaledwie 600 osobami, które osobiście wybrały się na spotkanie.

W 2009 r. rada dzielnicy Berlin-Lichtenberg poinformowała, że 90% propozycji mieszkańców, które dotyczyły inwestycji publicznych, zostało zrealizowane od czasu uruchomienia e-BP w 2005 r. Władze cenią e-BP za możliwość śledzenia szczegółowej historii proponowanych inwestycji publicznych – i możliwość zgłoszenia konkretnych powodów, dla których dana inwestycja nie może zostać wykonana w pierwotnie zakładanym czasie.

Z badań wynika, że między 2005 a 2013 r. liczba mieszkańców biorących udział w BP prawie potroiła się – wzrosła z niecałych 4 tys. do ponad 10 tys. Zrealizowane publiczne inwestycje (np. biblioteki rosyjskojęzyczne i wspieranie społeczności wielokulturowej) odzwierciedlają stopień partycypacji grup mniejszościowych, które zamieszkują dzielnicę.

Projekt e-BP był krytykowany za dostarczanie niewystarczających informacji dot. działania samego budżetu. Dzielnicy Berlin-Lichtenberg udało się ten niedostatek wykorzystać, uznając publiczne dyskusje dotyczące wad e-BP za impuls do poprawy. Bürgerhaushalt Lichtenberg publikuje na swojej stronie krytyczne opinie, które padały przez lata, potwierdzając tym samym, jak ważna jest przejrzystość projektu. Chociaż program e-BP posiada wady, jego elastyczny i interaktywny model pozwala na działanie dostosowane do potrzeb użytkowników.

Najważniejsze zagadnienia:

- Realizacja BP na stosunkowo niewielkim obszarze.
- Samoregulacja procesu BP.
- Nacisk na przejrzystość głosowania i wyników.
- Możliwość śledzenia postępów w realizacji każdej propozycji.
- Troska o wymianę uwag, jakość i przejrzystość opiniowania.
- Forum dyskusyjne z propozycjami przypisanymi do konkretnych lokalizacji i narzędziami do wyrażania poparcia dla propozycji przez mieszkańców.
- E-platforma jako narzędzie uzupełniające partycypację w tradycyjnej formie.

Więcej informacji można znaleźć na:

- <http://participedia.net/en/cases/participatory-budgeting-berlin-lichtenberg>
- http://www.publicagenda.org/files/PA_CAPE_Paper3_Promising_Mech2.pdf
- https://www.buergerhaushalt-lichtenberg.de/site/pictures/broschuere_bueha2010_english_version.pdf
- <http://www.neues-deutschland.de/artikel/160457.mit-dem-buergeretat-durch-die-lande.html>
- <https://www.buergerhaushalt-lichtenberg.de/vorschlagsliste>

2.4. Kiwu Południowe

Położenie	Demokratyczna Republika Konga – Afryka
Liczba ludności	4 614 768 (w całym regionie)
Liczba terytoriów	8
Cele wykorzystania ICT	Informowanie, mobilizowanie i uczestnictwo
Etapy, na których wykorzystuje się ICT	Głosowanie i ewaluacja

Informacje ogólne

W 2006 r., gdy trwały procesy decentralizacji władzy w Demokratycznej Republice Kongo (DRK), postanowiono, że dysponowanie środkami budżetowymi dla regionów zostanie przeniesione na szczebel władz samorządowych. Lokalni politycy widzieli w tym okazję do zbudowania dobrych relacji z mieszkańcami.

Dla regionu Kivu był to czas destabilizacji, gdyż panująca do niedawna w kraju wojna domowa osłabiła zaufanie mieszkańców do rządu. Gdy nadszedł czas głosowania, niewielu mieszkańców wierzyło, że ich głos się liczy, czy też, że planowane inwestycje publiczne mogą zostać doprowadzone do końca.

W kwietniu 2010 r. Instytut Banku Światowego utworzył specjalny projekt dla tego regionu o nazwie „ICT4Kivu”. Miał on na celu zacieśnienie współpracy podmiotów sektora publicznego i prywatnego przy wykorzystaniu ICT. Dzięki programowi ODTA-ICT4Gov poprowadzono warsztaty, w których udział wzięło 50 urzędników, mieszkańców, nauczycieli akademickich i pracowników firm IT. Podczas warsztatów reprezentanci Banku Światowego wyjaśniali, czym są budżety partycypacyjne oraz narzędzia ICT, które powinny pozytywnie wpłynąć na przejrzystość i powszechną dostępność projektu ICT4Kivu w regionie.

E-platforma

Deweloperzy utworzyli sieć telefonii komórkowej i nabyli tanie telefony komórkowe w partnerstwie z firmą Airtel, czołowym dostawcą usług mobilnych w DRK.

Źródło: <https://www.youtube.com/watch?t=1>

W Demokratycznej Republice Konga 55% ludności znajduje się w zasięgu sieci telekomunikacyjnej, a komunikowanie się za pomocą telefonów komórkowych szybko się rozwija. Tylko w 2013 r. zasięg łączności komórkowej w kraju wzrósł z 16% do 47%. ICT4Kivu wykorzystuje technologie mobilne, by pomóc rządowi Kivu osiągnąć cztery główne cele:

- Zapraszanie mieszkańców na spotkania w sprawie budżetu partycypacyjnego dzięki tzw. geotargetowanym SMS-om („geotargetowanie” to docieranie do grupy docelowej poprzez określanie obszaru przez nią zamieszkiwanego).
- Głosowanie poprzez wysłanie wiadomości tekstowej, w którym mieszkańcy wybierają priorytety, które chcieliby zrealizować w swojej społeczności.
- Wysyłanie wiadomości zwrotnej przez władze z wynikami głosowania.
- Przeprowadzenie ankiety po zakończeniu głosowania w celu poznania opinii mieszkańców na temat inwestycji publicznych, które wybrali w drodze głosowania.

Lokalne władze z pomocą ekspertów Banku Światowego doszły do wniosku, że w tak specyficznym kontekście lokalnym proste powiadomienia SMS-owe będą najbardziej efektywnym sposobem rozpowszechniania informacji wśród opinii publicznej. By przezwyciężyć przeszkodę w postaci braku dostępu do elektryczności, założono stacje ładowania telefonów komórkowych w miejscach publicznych, np. w domach kultury. Mieszkańcy mogli skorzystać także z dostępnych tam telefonów komórkowych.

Źródło: <https://www.youtube.com/watch?t=120&v=5B>

Uwagi końcowe

Od początku powstania ICT4Kivu wysłano ponad 100 tys. SMS-ów w celu ustalenia priorytetów, przedyskutowania projektów i głosowania na publiczne inwestycje w regionie Kiwu Południowego. Inwestycje publiczne ogłoszone przez władze zostały zrealizowane pod koniec cyklu budżetowego. Kiedy mieszkańcy zauważyli, że władze spełniają swoje obietnice, zaczęli uczestniczyć w BP. Ta bardzo skromna forma partycypacji sprawiła, że w 2011 r. wśród społeczności, które wzięły udział w BP, ściągłość podatków wzrosła szesnastokrotnie.

Wśród projektów zrealizowanych w ramach ICT4Gov na obszarze Demokratycznej Republiki Konga znalazły się m.in. takie zadania jak: wybudowanie szkolnych klas, nowa infrastruktura w Luhindji, naprawa systemu kanalizacyjnego w Bagirze oraz otwarcie lokalnych placówek zdrowotnych w innych częściach kraju.

Mimo że inicjatywa ICT4Kivu wydaje się skromna, w porównaniu do organizowanych na wielką skalę inicjatyw partycypacyjnych w innych częściach świata, wprowadzenie technologii ICT to kamień milowy dla Demokratycznej Republiki Konga. Projekt ICT4Gov okazał się użyteczny jako narzędzie, które po raz pierwszy nadało mieszkańcom prawa wyborcze. E-BP jest początkiem uczestnictwa obywateli w sprawowaniu władzy w DRK, które wcześniej było znacznie ograniczone. Komunikacja mobilna umożliwia mieszkańcom utrzymywanie kontaktu z lokalnymi władzami i budowanie zaufania w stosunku do działań podejmowanych przez lokalne władze.

Najważniejsze zagadnienia:

- Projekt zainicjowany przez Bank Światowy.
- Korzystanie z telefonów komórkowych zamiast komputerów.
- Duży wysiłek włożony w zagwarantowanie dostępu do technologii, mimo braku dostępu do mediów i usług.
- Informacja dostarczana dzięki „geotargetowanym” SMS-om.
- Głosowanie i ewaluacja dokonywana drogą SMS-ową.

Więcej informacji można znaleźć na:

- <https://www.youtube.com/watch?v=5ByBEpqVTT0>
- <http://blogs.worldbank.org/ic4d/mobile-enhanced-participatory-budgeting-in-the-drc>
- <https://saeguide.worldbank.org/sites/worldbank.org.saeguide/files/docu->

[ments/ICT%20AFR%20South%20Kivu%20.pdf](#)

- <https://www.rbfhealth.org/blog/how-can-new-technologies-enhance-efficiency-and-good-governance-results-based-financing>
- <http://beta.ict4gov.org/south-kivu-participatory-budgeting>
- <http://radar.oreilly.com/2012/07/mobile-participatory-budgeting-helps-raise-tax-revenues-in-congo.html>

2.5. Porto Alegre

Położenie	Rio Grande do Sul – Brazylia – Ameryka Południowa
Liczba ludności	1 509 939
Liczba gmin	98
Cele wprowadzenia ICT	Informowanie i przejrzystość
Etapy, na których wykorzystuje się ICT	Wdrożenie i ewaluacja

Informacje ogólne

Miasto Porto Alegre jest jednym z historycznych prekursorów budżetu partycypacyjnego na świecie. Mechanizm BP działa w Porto Alegre od prawie dwudziestu lat. BP został uruchomiony przez Partię Pracujących (Partido dos Trabalhadores) i zyskał popularność w mieście w latach 90. XX w. Już około 8% dorosłych mieszkańców brało udział w delegacjach partycypacyjnych w swoich dzielnicach. Władze miasta zauważyły dwa pozytywne rezultaty budżetu partycypacyjnego:

- 30% uczestników znajduje się poniżej dwudziestego percentyla pod względem społeczno-ekonomicznego statusu, co oznacza, że BP przyczynił się do wyrównania szans w uczestnictwie w demokracji.

- Ciągły wzrost wpływów podatkowych; wygląda na to, że BP zachęcił do płacenia podatków.

Zwykle na początku każdego BP organizowanych jest 16 spotkań, podczas których mieszkańcy mogą głosować i wybierać delegację do rady miasta w ramach cyklu budżetowego oraz opracować wstępną listę publicznych inwestycji miejskich przeznaczonych do realizacji. Kolejny etap to organizacja forum budżetowego. Delegacja wybiera wówczas priorytetowe inwestycje publiczne, które mają zostać zrealizowane, i przedstawia mieszkańcom szacunkowy budżet, który można na nie przeznaczyć. Po dwóch regionalnych forach ostateczna lista wybranych inwestycji trafia do władz miejskich, by mogły przeprowadzić końcową dyskusję i skierować je do realizacji.

Histórico	Orçamento Participativo	
Cómo Funciona	▶	General
Regiões e Temáticas	▶	Ciclo
Estrutura	▶	Temas do Orçamento
Calendários	▶	Regimento Interno
Prioridades da Cidade	▶	Crítérios Técnicos
Prestação de Contas	▶	Distribuição dos Recursos
Memória Prioridades	▶	Glossário

Posse dos conselheiros encerra Seminário 25 anos de OP

Foi com o poema de Salvatore Lettieri, um dos delegados do Orçamento Participativo, que o secretário municipal de Governança Local em exercício, Carlos Siegle de Souza, deu início à cerimônia de posse dos conselheiros e entrega de homenagens do OP para o exercício de 2014/2015. O evento, na noite de sábado, 22, encerrou o Seminário 25 anos de Orçamento Participativo, que reuniu lideranças... [\[Leia Mais\]](#)

Źródło: <http://www2.portoalegre.rs.gov.br>

E-platforma

Kiedy władze Porto Alegre postanowiły wdrożyć technologie ICT w BP, ich celem był dalszy wzrost partycypacji obywatelskiej i utrzymanie pozytywnych wyników, jakie tradycyjny model BP przyniósł w przeszłości.

Potrzeba udoskonalania budżetu doprowadziła do powstania trzech cyfrowych platform służących do dyskusji, głosowania i obywatelskiego monitoringu procesu BP:

Portal Orçamento Participativo <http://www2.portoalegre.rs.gov.br/op/>

Platforma Przejrzystości i Oceny <http://www2.portoalegre.rs.gov.br/transparencia/default.php>

ObservaPOA <http://www.observapoa.com.br/>

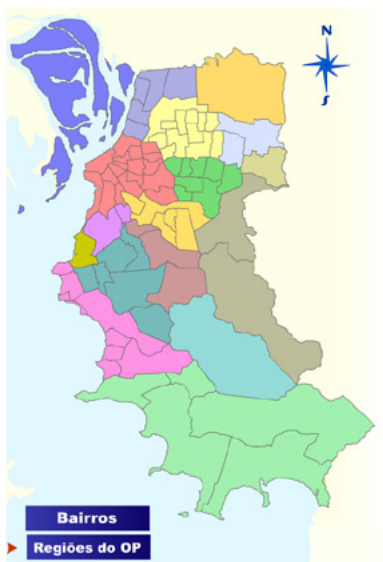

Portal Orçamento Participativo (OP):

W celu dalszego usprawnienia przebiegu procesu cenionego na całym świecie, władze miejskie Porto Alegre postanowiły wykorzystać możliwości Internetu do informowania mieszkańców o procesie BP i postępach publicznych inwestycji. Społeczny monitoring budżetów partycypacyjnych był kolejnym krokiem w rozwoju partycypacji – zarówno wśród mieszkańców, jak i po stronie władz.

Warto zaznaczyć, że mieszkańcy Porto Alegre otrzymali powszechny dostęp do Internetu już w 1995 r.

Zachęcamy do odwiedzenia strony Prefeitura de Porto Alegre i zapoznania się z działem dotyczącym Orçamento Participativo.

Notícias

24-11-2014
Vídeo: Seminário discute os 25 anos do OP

24-11-2014
Posse dos conselheiros encerra Seminário 25 anos de OP

22-11-2014
Mesa-redonda debate o futuro do OP a partir de suas conquistas

Fale Conosco
Secretaria Municipal de Governança Local - SMGL
Rua Uruguai, 155 11º andar
CEP 90010-140
(51)3289.6661
3289.6642 Gabinete de Programação Orçamentária - GPO Avenida Siqueira Campos, 1.300 6º andar CEP: 90010-001

Źródło: <http://www2.portoalegre.rs.gov.br>

Portal jest ogólnodostępny, a najważniejsze treści dostępne są bezpośrednio z poziomu strony głównej – dzięki temu nie trzeba dodatkowo przeszukiwać go, by znaleźć konkretne informacje. Po lewej stronie znajduje się seria zakładek wskazujących czytelnikowi użyteczne informacje, np.:

- Historia BP
- Jak działa? (rejestracja głosujących, zasady cyklu budżetowego)
- Pilne kwestie do rozważenia w różnych społecznościach lokalnych

- Rozprowadzanie finansów
- Wyniki poprzednich cykli budżetowych
- Słownik najważniejszych pojęć związanych z partycypacją

W środkowej kolumnie na stronie głównej wyświetlają się dwa elementy ważne dla śledzenia budżetu partycypacyjnego Porto Alegre:

- Najnowsze wiadomości i aktualizacje na temat obecnego cyklu budżetowego.
- Interaktywna mapa obszaru metropolitalnego, która prowadzi do kolejnych informacji na temat budżetu.

Aktualności związane z obecnym cyklem budżetowym dotyczą m.in. wniosków z ostatnich rozmów okrągłego stołu rady miasta, rezultatów otwartych forów i każdej nowej decyzji podjętej przez władze miasta. Interaktywna mapa uzupełnia te wiadomości.

Przedstawia ona cały obszar metropolii Porto Alegre, poszczególne regiony oznaczone są innym kolorem. Na każdą z licznych gmin na tym obszarze (w sumie 98) można kliknąć. Kiedy użytkownik wybierze na dzielnicę, która go interesuje, portal Orçamento Participativo przekierowuje go na oddzielną stronę z linkami i informacjami odnośnie inwestycji publicznych z poprzednich cykli budżetowych, obecnie realizowanych inwestycji publicznych i co najważniejsze – można tam znaleźć nazwiska i dane kontaktowe członków rady każdej dzielnicy. Użytkownicy mogą również dowiedzieć się więcej o programie budżetu, dystrybucji finansów itp.

Portal Orçamento Participativo czyni Internet narzędziem społecznego monitoringu. Informacje dotyczące realizacji budżetu są podawane na bieżąco, co sprzyja przejrzystości. Aby dostarczać tak szczegółowe dane, władze śledzą, jak rozdzielane są środki na inwestycje publiczne, wyznaczają cele i terminy ukończenia wybranych projektów z budżetu. Udostępnianie informacji za pomocą internetowej platformy jest formą realizacji zobowiązania wobec mieszkańców, że władze będą działać w sposób terminowy i transparentny w ciągu całego cyklu budżetowego.

Portal BP Porto Alegre zawiera także linki do mediów społecznościowych, np. do facebookowego profilu budżetu, radia rady miasta, stacji telewizyjnych oraz do dwóch kolejnych stron internetowych: Portal Transparência i ObservaPOA, które zawierają informacje na temat transparentności oraz szczegółów finansowych budżetu.

Platforma Przejrzystości i Oceny

Portal Transparência to strona objaśniająca, jak istotne jest jawne dystrybuowanie środków pieniężnych przez władzę. Strona ma charakter informacyjny. Zamieszczone teksty poruszają problem przejrzystości działania władz oraz odpowiedzialności mieszkańców w kwestii zgłaszania nielegalnych działań. Na stronie zaprezentowano również przykłady sukcesów i porażek władz w poprawnej realizacji projektów publicznych. Znajdziemy tam także opisy inicjatyw realizowanych na poziomie miejskim i krajowym (np. rozgrywanych w Brazylii w 2014 r. mistrzostw świata w piłce nożnej).

Źródło: <http://www2.portoalegre.rs.gov.br/transparencia/default.php>

ObservaPOA

Portal ObservaPOA jest z kolei narzędziem, dzięki któremu mieszkańcy oceniają poprawność działań władz związanych z inwestycjami oraz rozlokowywaniem środków publicznych. Strona zawiera informacje na temat cyklu budżetowego oraz jawności działań władz w realizowaniu wybranych projektów publicznych.

ObservaPOA to nie tylko e-platforma do śledzenia efektywności BP (realizacji wybranych inwestycji), ale też narzędzie do oceny wyników (np. jak BP rozwiązuje

problemy ubóstwa i transformacji miasta). Portal ObservaPOA rozwinął świetny system wskaźników, dzięki którym można ocenić obecny stan rozwoju obszarów miejskich. Ponadto informacje te używane są w dyskusji i w wyznaczaniu priorytetów – mieszkańcy mogą uzasadniać swoje opinie i oddawać swój głos opierając się na rzetelnych danych.

Korzystając z pozostałych funkcji platformy, mieszkańcy mogą kontrolować władze także poprzez publikowanie swoich obserwacji dotyczących np. działań informacyjnych władz lub realizacji inwestycji.

Dzięki interaktywnym mapom i instrukcjom ObservaPOA informuje mieszkańców, jak rozpoznawać oznaki niewłaściwego zarządzania i jak zgłaszać problemy osobiście lub online.

Uwagi końcowe

BP w Porto Alegre to przykład wyjątkowy. Partycypacja obywatelska była tu zawsze znacznie wyższa i bardziej powszechna w różnych grupach społecznych niż w innych brazylijskich miastach. Porto Alegre jest czwartą pod względem wielkości metropolią w Brazylii, a rząd uznał, że największą przeszkodą w osiągnięciu właściwych efektów demokracji bezpośredniej był brak transparentności. Stwierdzono, że BP zachęci do płacenia podatków tylko pod warunkiem, że skuteczne będzie monitorowanie uczciwości władz i efektywności finansowania i realizacji projektów publicznych.

Technologie internetowe okazały się w tym bardzo skuteczne. Dzięki Internetowi rada budżetu mogła rozpowszechniać szczegółowe informacje na temat przeszłych i przyszłych budżetów w czasie rzeczywistym – przewyżczając przeszkody, takie jak ew. stroniczość prasy czy problemy z dotarciem mieszkańców na spotkanie.

Mimo że trudno jest zdobyć dokładne dane na temat korupcji lub jakościowo zmierzyć prawidłowość zarządzania, Porto Alegre zasłużyło na najwyższe międzynarodowe uznanie za innowacyjne podejście do walki z tymi właśnie problemami. ONZ i Międzynarodowy Fundusz Walutowy uznały miasto za pioniera w dziedzinie angażowania mieszkańców w technologie ICT służące monitoringowi społecznemu.

Najważniejsze zagadnienia:

- Wykorzystanie ICT do społecznego monitoringu.
- Zintegrowana e-platforma tworzona z dbałością o dostarczanie bieżących informacji, przejrzystość i ewaluację działań.
- Diagnoza stanu faktycznego jako podstawa do dyskusji i wyznaczania priorytetów.
- System wskaźników do oceny rezultatów BP.

Więcej informacji można znaleźć na:

- <http://www.participatorybudgeting.org/about-participatory-budgeting/where-has-it-worked/>
- http://www-wds.worldbank.org/external/default/WDSContentServer/WDSP/IB/2008/03/05/000333037_20080305014411/Rendered/PDF/401440v10ER0P01sclosed0March0302008.pdf
- <http://www2.portoalegre.rs.gov.br/op/>
- <http://democracypot.net/2012/08/24/participatory-budgeting-technology-innovation-in/>

2.6. Lizbona

Położenie	Portugalia – Europa
Liczba ludności	600 tys.
Liczba gmin	18
Cele wykorzystania ICT	Informacje i udział
Etapy, na których wykorzystuje się ICT	Realizacja

Informacje ogólne

Lizbona jako pierwsza stolica Europy przyjęła budżet partycypacyjny w całym mieście, a nie tylko w poszczególnych dzielnicach. Na początku cyklu budżetowego wyborcy przedstawiają propozycje dotyczące prac publicznych. Samorząd miasta weryfikuje głosy, biorąc pod uwagę wykonalność inwestycji, a następnie publikuje wstępny wykaz prac, na które można oddać głos. Kolejny etap to głosowanie, po zakończeniu którego władze miasta ogłaszają wyniki, realizują zwycięskie projekty i przygotowują się do następnego cyklu budżetowego. Chcąc zaangażować nie tylko mieszkańców miasta, ale także wszystkich pracujących i studiujących w stolicy, władze miasta uruchomiły w 2008 r. e-budżet partycypacyjny o nazwie Lisboa Participa e-platform.

E-platforma

Od 2008 r. budżet partycypacyjny w Lizbonie jest organizowany wyłącznie w Internecie. Platforma jest dowodem zaangażowania miasta w BP, a zarazem realizacją zobowiązań podpisanych przez samorząd w [Karcie Zasad Budżetu Partycypacyjnego w Lizbonie \(Carta de Princípios Orcamento Participativo Lisboa\)](#)

Źródło: <http://www.lisboaparticipa.pt>

Lisboa Participa wyjaśnia działanie cyklu budżetowego za pomocą prostej infografiki. Tym, co rzeczywiście wyróżnia Lisboa Participa spośród innych e-platform budżetowych, jest szata graficzna. Zamiast polegać wyłącznie na zawartości obfitującej w dużą ilość tekstu, Lisboa Participa wykorzystuje infografiki, mapy i tabele. Wiele wizualnych wskazówek znajdujących się na platformie czyni ją dostępną i zrozumiałą dla ludzi reprezentujących różne grupy społeczne i pozwala łatwo do nich dotrzeć.

Informacje dostępne na Lisboa Participa obejmują listy zaakceptowanych i odrzuconych propozycji w poprzednich cyklach, zasady uczestnictwa, harmonogram posiedzeń zgromadzenia budżetowego oraz tabelę zwycięskich projektów z bieżącego cyklu wraz ze szczegółami dotyczącymi ich finansowania i realizacji. Jako że budżet partycypacyjny Lizbony obejmuje duży obszar i liczbę głosujących mieszkańców, wykorzystanie technologii teleinformatycznych znacznie wpływa na jego powodzenie. Efektywnym pomysłem jest forum, na którym potencjalni wyborcy mogą zaproponować niezbędne prace publiczne.

Możliwość lokalizacji prac publicznych ma szczególne znaczenie dla budżetu partycypacyjnego Lizbony z racji dużej liczby ludności oraz ich skłonności do częstej zmiany miejsca zamieszkania w obrębie stolicy. Wobec tego mieszkańcy mają poczucie, że niezależnie od aktualnego miejsca zamieszkania wspólnie odpowiadają za ostateczną decyzję i będą odczuwali jej skutki.

Źródło: <http://www.lisboaparticipa.pt>

Lizbońska e-platforma dyskusyjna umożliwia głosującym rejestrację w charakterze uczestników, proponowanie projektów oraz ocenianie pomysłów innych mieszkańców miasta. Głosujący mają dostęp do interaktywnej mapy, mogą zaznaczyć konkretną lokalizację i „przypiąć” swoją propozycję, której realizacja jest niezbędna w tym miejscu.

Wyniki są zamieszczane na interaktywnej mapie miasta po zakończeniu głosowania. Informacja ta jest dostępna publicznie, dlatego użytkownicy mogą spojrzeć na mapę i wybrać dzielnicę, która ich interesuje, by znaleźć linki opisujące prace wybrane do realizacji na danym obszarze. Powyższe zdjęcie przedstawia prace wykonane w dzielnicy Santa Clara w ciągu ostatnich cykli.

Uwagi końcowe

Od powstania Lisboa Participa angażuje coraz większą liczbę głosujących, zarówno online, jak i w wydaniu tradycyjnym, gdy osoby zainteresowane mogą uczestniczyć w spotkaniach i dyskusjach bez wykorzystania Internetu.

Cykl budżetowy	Głosy online	Propozycje	Propozycje realizowane
2008–2009	1732	247	Nie dotyczy
2009–2010	6958	533	293

Profil demograficzny głosujących w 2011 r. wyglądał następująco:

- 68% mieszkańców stolicy w wieku od 26 do 45 lat.
- Kobiety: 53% , mężczyźni: 47%
- Większość głosujących ze średnim lub wyższym wykształceniem.

Aby poprawić wskaźnik udziału w całej Lizbonie, władze miasta przeprowadziły sondę wśród uczestników głosowania. Około 30% głosujących w poprzednim cyklu (2 121 osób) wzięło udział w ankiecie, a Lizbona dzięki temu doświadczeniu zmieniła strukturę budżetu partycypacyjnego. Przed 2011 r. budżet partycypacyjny był realizowany wyłącznie drogą internetową. Po przeprowadzeniu ankiety i odnotowaniu nierównomiernego rozkładu demograficznego głosów, rada miasta zdała sobie sprawę, że choć technologie teleinformatyczne ułatwiają głosowanie,

to poleganie wyłącznie na nich może prowadzić do wykluczenia niektórych grup społecznych.

Lizbona w dalszym ciągu rozwija swój budżet partycypacyjny, ale dla organizatorów jest oczywiste, że najlepsza metoda musi łączyć różnorodne narzędzia głosowania.

Najważniejsze zagadnienia:

- Budżet partycypacyjny dla dużej liczby ludności; nie tylko dla mieszkańców, ale także dojeżdżających pracowników, studentów i innych użytkowników miejskich usług i przestrzeni miejskich.
- Niepowodzenie strategii online pokazuje, że podczas gdy technologie teleinformatyczne ułatwiają głosowanie, poleganie wyłącznie na nich może stwarzać nierówności.
- Dobry przykład usprawnienia komunikacji za pomocą technologii teleinformatycznych.
- Kompleksowe wykorzystanie technologii teleinformatycznych na kilku etapach procesu budżetu partycypacyjnego, takich jak: informowanie, składanie propozycji, dyskusje i głosowanie.
- Ciekawy system geolokalizacyjny używany do składania propozycji, dyskusji i głosowania, a także, do prezentacji wyników i ich realizacji.

Więcej informacji można znaleźć na:

- http://www.ces.uc.pt/publicacoes/annualreview/ficheiros/003/3999_8_Allegretti_et_al_10.11.11.pdf
- http://www.lisboaparticipa.pt/pages/orcamentoparticipativo.php/A=713_collection=cml_article
- http://skl.se/download/18.9f425ef147b396d4676d0a7/1408368331886/Whitpaper%26Slideshow_Tiago_Peixoto.pdf
- http://lisboaparticipa.cm-lisboa.pt/mediaRep/lisboaparticipa/files/imagens/Vota_o_Final_OP2014.pdf

2.7. Bilancio Partecipativo

Położenie	Włochy – Europa
Liczba ludności	Różne regiony we Włoszech
Liczba gmin	18
Cele wykorzystania ICT	Udział
Etapy, na których wykorzystuje się ICT	Propozycje, dyskusja, głosowanie

Informacje ogólne

Włoski budżet partycypacyjny jest zazwyczaj czteroetapowym procesem rozpoczynającym się od spotkań mieszkańców z samorządem, po zakończeniu których obywatele tworzą wstępny wykaz prac publicznych dla cyklu budżetowego. Trzeci etap polega na zakwalifikowaniu priorytetowych projektów, aby stworzyć ostateczną listę do głosowania. Ostatnim krokiem jest oddawanie głosów, które decyduje o tym, w jaki sposób fundusze miasta zostaną ostatecznie wykorzystane w nowym roku.

Idea budżetu partycypacyjnego pojawiła się we Włoszech na początku XXI w., ale wskaźnik uczestnictwa po początkowym szybkim wzroście spadł – wiele miast zrezygnowało z BP. Sytuacja zmieniła się jednak, gdy inne miasta na całym świecie zaczęły wdrażać technologie teleinformatyczne do BP. Centrum Badań nad Demokracją Uczestniczącą uznało wówczas, że rozwój e-budżetu partycypacyjnego we Włoszech jest szansą na ożywienie demokracji uczestniczącej. Organizacja opracowała platformę cyfrową BiPart (Bilancio Partecipativo).

Centrum rozpoczęło współpracę z kilkoma włoskimi miastami, aby pomóc im uruchomić e-budżety za pomocą szablonu BiPart. W 2010 r. miasto Canegrate uruchomiło pierwszy e-budżet partycypacyjny, korzystając z tego właśnie oprogramowania. W ciągu kolejnych dwóch lat inne włoskie miasta, takie jak Faenza, Monza oraz prowincja Pesaro-Urbino, podążyły jego śladem. Uruchomiły platformę, by ułatwić zgłaszanie prac, dyskusję w lokalnej społeczności oraz głosowanie.

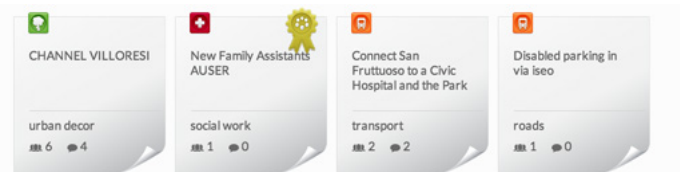
E-platforma

BiPart to aplikacja odsyłająca do wielu przydatnych stron internetowych, a dostępne oprogramowanie pozwala na łatwe i szybkie uruchomienie własnych e-budżetów partycypacyjnych.

E-platforma BiPart zapewnia miastom, które z niej korzystają, kilka kluczowych funkcji:

- Strefa obywatelska: służy przekazywaniu informacji, umożliwia zarejestrowanym osobom zgłaszanie problemów, określanie priorytetów, umieszczanie propozycji, zakładanie grup terytorialnych i tematycznych oraz pozyskiwanie zwolenników prac publicznych lub bieżącego budżetu miasta.
- Strefa dyskusji: zakładka (na zdjęciu powyżej) wskazująca postęp cyklu budżetowego, która zapewnia obywatelom możliwość komunikowania się i dyskusji na forum.
- Strefa głosowania: obywatele, rejestrując się, podają numer ubezpieczenia społecznego; to wymóg stosowany w celu weryfikacji, czy mieszkaniec oddał tylko jeden głos. Potwierdzenie głosowania odbywa się drogą SMS-ową.
- Strefa osobista: profil (podobny do tego na portalach społecznościowych) zawierający podstawowe informacje na temat zarejestrowanego użytkownika, grupy dyskusyjne, do których należy, oraz kalendarium aktywności na platformie.

Dla przykładu, w mieście Monza na e-platformie zostały wykorzystane wszystkie dostępne funkcje, począwszy od stron edukacyjnych, stron z instrukcją rejestracji wyborców, aż po fora dyskusyjne dostępne dla zarejestrowanych obywateli. W fazie dyskusji mieszkańcy mogą wybrać, a następnie nadać priorytet konkretnym pracom publicznym za pomocą forum dyskusyjnego Monza Participa. Wygląda ono jak tablica ogłoszeń z wirtualnymi „karteczkami”, na które użytkownicy mogą kliknąć, aby podejrzeć dyskusję na dany temat. Zarejestrowany użytkownik ma możliwość wzięcia udziału w rozmowie dotyczącej wybranej pracy publicznej.

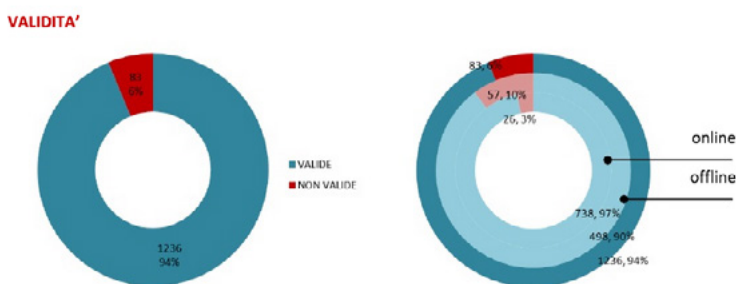

Źródło: <http://monza.bipart.it>

Każda propozycja pracy publicznej jest „podpinana” na interaktywnej mapie w celu odszukania jej przez pozostałych użytkowników. Pod mapą znajduje się pole, w które można wpisywać swoje komentarze do proponowanego projektu. Inicjatywy cieszące się największą liczbą odślon, komentarzy oraz przychylnością wśród użytkowników zostaną umieszczone przez władze miasta na wstępnej liście zadań do realizacji.

Uwagi końcowe

Po zamknięciu każdego etapu budżetu partycypacyjnego, władze miasta korzystają z platformy BiPart do opublikowania końcowego sprawozdania. Raport jest połączeniem tekstu oraz infografik, które w czytelny sposób obrazują wyniki ostatniego etapu dyskusji i demograficznego rozkładu głosów.

Źródło: <http://monza.bipart.it>

Wykresy pokazują głosowanie według płci lub wieku wyborców, liczbę projektów, która przeszła do kolejnego etapu budżetu oraz liczbę głosujących, którzy uczestniczyli w trybie online i offline.

Jako że cyfrowy budżet partycypacyjny znalazł odbiorców w siedmiu włoskich miastach na przestrzeni jedynie 2–4 lat, trudno sprecyzować, czy jego ożywienie jest procesem trwałym.

Niemniej badania dotyczące wskaźnika uczestnictwa we włoskich miastach korzystających z budżetu partycypacyjnego potwierdzają, że technologie teleinformatyczne mogą być bodźcem stymulującym do rozwoju BP. Zauważono, że w miastach korzystających z platformy BiPart najwięcej mieszkańców wyraża swoje opinie w dyskusjach online. Wyniki przedstawiono w tabeli poniżej.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9
PB INITIATIVE (CITY+YEAR)	POPULATION	PB BUDGET (in K€)	PB COST (in K€)	TOTAL SUPPORTERS (% of POPULATION)	ONLINE SUPPORTERS (% of TOTAL)	ONLINE SUPPORTERS (% of POPULATION)	TOTAL VOTERS (% of POPULATION)	ONLINE VOTERS (% of TOTAL)	ONLINE VOTERS (% of POPULATION)
Canegrate2010	12431	100	15	426 (03.43%)	28 (06.57%)	0.23%	683 (05.49%)	136 (19.91%)	1.09%
Canegrate2011	12431	150	17	656 (05.28%)	74 (11.28%)	0.60%	1220 (09.81%)	85 (06.97%)	0.68%
Canegrate2013	12431	70	13	234 (01.88%)	16 (06.84%)	0.13%	351 (02.82%)	39 (11.11%)	0.31%
Cernusco2012	3863	100	6	234 (06.06%)	66 (28.21%)	0.41%	550 (14.24%)	65 (11.82%)	1.68%
Cascina2012	44133	1000	55	2250 (05.10%)	93 (04.13%)	0.21%	1550 (03.51%)	889 (57.35%)	2.01%
Cascina2013	44133	350	37	---	---	---	1365 (03.09%)	238 (17.44%)	0.54%
Faenza2014	57973	100	20	2400 (04.14%)	2400 (100%)	4.14%	1353 (02.33%)	1219 (90.10%)	2.10%

Źródło: Stortone, S., de Cindio, F., [w:] M.F.W.H.A. Janssen i in. (red.), „BiPart” of Participatory Budgeting. A Software Platform for New Political Practices, Electronic Government and Electronic Participation, 2014.

Włoski budżet partycypacyjny, jak i partycypacja obywatelska online, znajdują się w początkowej fazie, przez co trudno jednoznacznie określić, w jakim stopniu technologie teleinformatyczne ułatwiają obywatelom uczestnictwo w budżetach partycypacyjnych. Jednak oprogramowane BiPart, które pozwoliło na szybką konfigurację e-platform budżetu partycypacyjnego i skuteczne rozpowszechnianie informacji, jest budujące.

Przed wprowadzeniem technologii teleinformatycznych, budżet partycypacyjny był skutecznie realizowany jedynie przez krótki okres 2 lat, a wskaźnik uczestnictwa był bardzo niski. Jednak nowe platformy internetowe przyczyniły się do wzrostu zaangażowania obywateli. Przykładem mogą być wspomniana miejscowość Canegrate, która dołączyła do projektu na dłuższy czas, oraz Monza, gdzie użytkownicy internetowi to zdecydowana większość głosujących. Choć statystyki nie są jednoznaczne, można wysnuć wniosek, że w wielu przypadkach sukces budżetu partycypacyjnego jest tylko kwestią znalezienia odpowiednich narzędzi do aktywizacji społeczności.

Najważniejsze zagadnienia:

- Kilka narzędzi na jednej e-platformie, które służą do udoskonalenia mechanizmów partycypacyjnych na różnych etapach.
- Platforma odsyłająca do wielu stron internetowych z dostępnym oprogramowaniem pozwalającym na łatwe i szybkie uruchomienie własnych e-budżetów partycypacyjnych.
- Ciekawe forum dyskusyjne z geolokalizacją propozycji i narzędziami ilustrującymi poparcie obywateli.

Więcej informacji można znaleźć na:

- <http://monza.bipart.it/report-fase-ii/>
- <http://www.partecipami.it/infodiscs/getfile/7288>
- <http://monza.bipart.it/>
- <http://ipp.oii.ox.ac.uk/2014/programme-2014/track-c-politics-of-engagement/engagement-i/stefano-stortone-fiorella-de-cindio>

3. Inne narzędzia w procesach budżetu partycypacyjnego

3.1. Agora voting

Agora Voting reklamuje się jako „otwarte oprogramowanie do głosowania, które pozwala każdej organizacji przeprowadzić bezpieczne, elastyczne, przejrzyste i ekonomiczne wybory”. Zostało ono opracowane w Hiszpanii i przyjęte przez tamtejsze mniejsze partie polityczne, którym zależało na zastosowaniu bardziej bezpośredniej formy głosowania. Priorytetem w tworzeniu systemu była dbałość o bezpieczeństwo i przejrzystość proceduralną.

Jak to działa?

Agora Voting jest narzędziem dostępnym przez Internet. Aby wziąć udział w dyskusji lub głosowaniu, użytkownicy muszą się zarejestrować na stronie internetowej, wypełniając krótki formularz. Od pierwszego zalogowania nowi członkowie mogą tworzyć własne agory – internetowe fora dyskusyjne. Kliknięcie w zakładkę „Wybory” przekierowuje do trwających głosowań, które powiązane są z zainteresowaniami danego użytkownika. Poniższy zrzut ekranu pokazuje podstronę „Agora” zawierającą listę tematów poddanych pod głosowanie.

Election list

Listing all elections

Primarias de Ahora Podemos Murcia de cara a conformar una candidatura plural y participativa para el consejo ciudadano de Podemos en Murcia. at ahorapodemomurcia/primarias-de-ahora-podemos-murcia

Puedes consultar los perfiles de los candidatos y candidatas en: <http://candidatur>

Candidatos a Secretaria/o General (Votación de prueba) at SomosCirculos/primarias-sgcc-valencia

Votación para la elección de candidata/o a Secretaria/o General de la lista Somos Círculos

Secretario General at ergocano/mi-agera

De los candidatos mostrados, elige a 5 personas por orden de preferencia

Secretario General at ergocano/mi-agera

Descripción de prueba. Probando link: www.google.es

Źródło: <https://agoravoting.com>

Można podejrzeć szczegóły każdego z nich lub wybrać link, który przekieruje do profili kandydatów biorących udział w wyborach. Oprogramowanie charakteryzuje się nieskomplikowaną obsługą, ułatwiającą dostęp niewprawnym użytkownikom Internetu. Wprowadzono także liczne zabezpieczenia, dzięki którym kontroluje się ważność głosów. Administratorzy mogą edytować ustawienia zabezpieczeń tak, by poszczególne opcje platformy były dostępne tylko dla wybranych użytkowników. Podczas gdy większość treści i wyników głosowania jest dostępna publicznie, oddać głos mogą tylko użytkownicy do tego uprawnieni.

Złożona sieć algorytmów zapewnia sprawne i bezpieczne funkcjonowanie oprogramowania pod względem technicznym. Uwierzytelnianie oraz interfejsy programistyczne aplikacji są zabezpieczone przez systemem kryptograficzny znanym pod nazwą „mixnets”, wprowadzony w 2012 r. przez zespół tworzący oprogramowanie Agora. W celu zwiększenia bezpieczeństwa systemu, programiści nawiązali współpracę z firmą Bitcoin, dodając kolejne narzędzia, które mają wyeliminować ewentualne zagrożenia dla poprawnego liczenia głosów. Według twórców Agora Voting, „[Bitcoin] ma bardzo ciekawe cechy charakterystyczne. Jedną z nich jest zaufanie, co oznacza, że użytkownik nie musi ufać żadnej instytucji, natomiast pokłada zaufanie w sieci, solidnej i bardziej rozpowszechnionej. Kolejną zaletą to brak możliwości sterowania systemem. Wszelkie dane w nim zapisane nie mogą być zmienione. Posiada także zabezpieczenie DDoS, co czyni niezwykle trudnym

zakłócenie obsługi całej sieci, w przeciwieństwie do scentralizowanego systemu”. System proponowany przez Bitcoin nie tylko pozwala na bezpieczne głosowanie, ale także w przypadku ponownego zliczania głosów „Bitcoin chronobit” umożliwi szybkie uzyskanie wiarygodnych wyników.

Kto korzysta z Agora Voting?

Agora pierwotnie została wprowadzona w życie w 2008 r. jako Agora Ciudadana, gdy grupa programistów pracowała nad oprogramowaniem służącego do głosowania dla jednej z hiszpańskich partii politycznych. Od samego początku wartością oprogramowania były oszczędność czasu, wiarygodność i efektywność aktu głosowania. Oprogramowanie w wersji beta przekształciło się w pełni działające narzędzie, które zostało użyte dwukrotnie w hiszpańskim parlamencie przez Compromis – niewielką partię polityczną, która głosowała nad ustawami zgodnie z wynikami szerokiego procesu głosowania przeprowadzonego za pomocą Agora Voting. Niedawno Agora Voting zostało również wykorzystane w wyborach wewnętrznych przez różne partie, takie jak Podemos oraz Pirate Party.

0

DIRECT VOTES (0% of the electorate)

0

DELEGATED VOTES

This election only allows agora members to vote. Vote is secret (public for delegates). The election has been approved and was frozen hace 11 horas. Voting started hace 11 horas.

Vote

Źródło: <https://agoravoting.com>

Implikacje dla budżetu partycypacyjnego

Agora Voting czyni proces głosowania łatwiejszym i bardziej przystępnym dla użytkowników; eliminuje przeszkody stwarzane przez rozbudowaną rejestrację dokumentów, dojazd do lokalu wyborczego i presję terminów. Głosownie przez Internet pozwala na szybkie i dokładne liczenie głosów, natomiast podróże i wydłużone godziny liczenia głosów odchodzą do lamusa. Łatwy do zarejestrowania internetowy głos sprawia, że głosowanie przez przystępny interfejs jest wygodniejsze w porównaniu z warunkami w lokalu wyborczym. Od czasu uruchomienia Agora Voting w systemie oddano ponad 400 tys. głosów.

Obecnie Agora stoi przed wyzwaniem zdobycia zaufania wyborców i rozszerzenia zakresu swojego zastosowania. Aplikacja jest legalna i wyróżnia się jakością wykonania. Należy jednak pamiętać, że takie platformy narażone są na działanie potencjalnych hakerów. Jednak twórcy Agora Voting nie wątpią w potencjał oprogramowania, które może uczynić udział w życiu politycznym bardziej sprawiedliwym. Przy tak bezpośredniej formie głosowania, otwartej na potrzeby opinii publicznej, Agora Voting może przekształcić procesy głosowania w e-budżecie partycypacyjnym, usuwając instytucje pośredniczące. Może to sprawić, że proces głosowania będzie pewniejszy, wzmocni pozycję obywateli oraz pozwoli osiągnąć wysoką jakość demokracji.

Więcej informacji można znaleźć na:

- <https://agoravoting.com/>
- <http://bitcoinmagazine.com/9562/agora-voting-proposes-bitcoin-based-voting-system/>
- http://politica.elpais.com/politica/2014/11/14/actualidad/1415996965_373894.html
- http://politica.elpais.com/politica/2014/11/07/actualidad/1415394656_833496.html

2.2. Appgree

Wiele miast na całym świecie zwróciło się ku platformom cyfrowym w celu usprawnienia głosowania i uczynienia dyskusji dostępnej dla szerszej publiczności. Technologie teleinformatyczne oraz możliwość nadania im mobilnego charakteru zwiększyły wskaźnik uczestnictwa obywateli i znacząco zmniejszyły rozwarstwienie społeczno-ekonomiczne wśród głosujących w konkretnych dzielnicach. Jednak nowe technologie mają sprawić, że uczestnictwo polityczne będzie jeszcze łatwiejsze. Przykładem może być Appgree, aplikacja mobilna wspomagająca pracę grup, dla których wyzwaniem jest sprawna wymiana opinii na temat poszczególnych zagadnień.

Jak to działa?

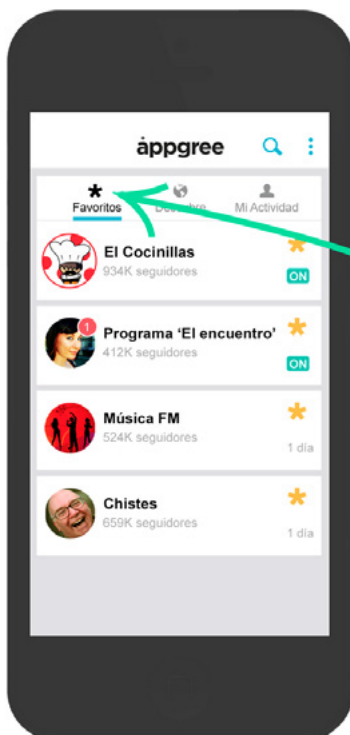
Pomysł na aplikację Appgree zrodził się z dostrzeżenia przez jej twórców braków dotychczasowej komunikacji cyfrowej: zwykle była ona „jednokierunkowa”. Podczas gdy dla jednej strony rozpowszechnianie informacji jest proste, to dla większej grupy spójna reakcja w czasie rzeczywistym bywa trudna. Często zdarza się, że nie wszystkie głosy są odnotowywane. Aby rozwiązać ten problem, Appgree została zaprojektowana za pomocą algorytmu DemoRank, który usprawnia prowadzenie efektywnego dialogu online w dużych grupach.

Dla Użytkowników

Aplikacja zaprojektowana została w dwóch formatach – Appgree4Biz do komunikacji korporacyjnej oraz Appgree Social, która posiada wielki potencjał w organizacji dyskusji społecznej i politycznej. Appgree jest bezpłatną aplikacją mobilną dostępną na każde urządzenie z systemem Android lub iOS, począwszy od telefonów komórkowych po tablety. Użytkownicy tworzą konto, wprowadzając podstawowe informacje kontaktowe, takie jak adres e-mail, czy też używając swojego konta na Facebooku. Wraz z zalogowaniem użytkownik uzyskuje dostęp do rozmaitych grup dyskusyjnych, zwanych kanałami.

Niektóre z nich są publiczne, jak kanał należący do Ligi BBVA – hiszpańskiej ligi piłki nożnej. Inne rozmowy są dostępne wyłącznie dla członków konkretnej sieci – np. studentów danego uniwersytetu.

Użytkownicy mogą zapisać się do otwartych kanałów, które dotyczą obszarów ich zainteresowań.

Favoritos

Este es el listado de los Canales que sigues. Seguir un Canal significa que te avisaremos de las nuevas preguntas y mensajes destacados del Canal.

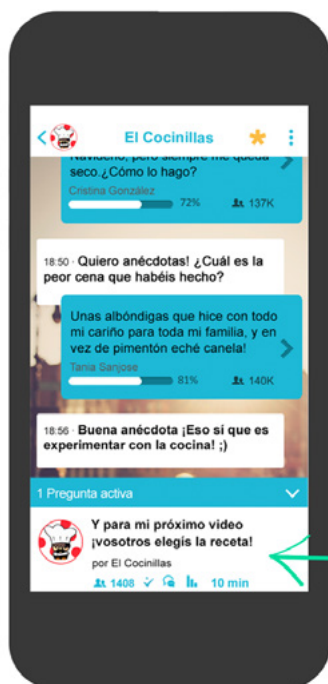
Źródło: <http://www.appgree.com>

W Hiszpanii, gdzie aplikacja Appgree odniosła znaczący sukces, użytkownicy korzystają z interaktywnych usług, np. mogą oglądać swoje ulubione programy telewizyjne (np. „Gran Hermano/Big Brother”) czy śledzić wyniki wydarzeń sportowych.

Załączona ilustracja ukazuje przykładową stronę użytkownika Appgree. Po dodaniu kanału do „Ulubionych” otrzymują oni powiadomienia o nowej treści, komentarzach lub pytaniach pojawiających się na danym kanale. Użytkownicy mogą również monitorować swój udział, klikając na zakładkę „Moja aktywność”, a także odkrywać nowe kanały, klikając w zakładkę „Przeglądaj”. Każdy kanał zawiera informacje czy propozycje, które członkowie grup powinni omówić, by podjąć ostateczną decyzję.

Dla Administratorów

Jeśli chodzi o kwestie techniczne, aplikacja Appgree działa dzięki algorytmowi znanemu jako DemoRank, który zapewnia, że wybrana grupa uczestników jest rzetelną reprezentacją określonej zbiorowości. Gdy trzeba dojść do porozumienia w pewnej sprawie, w zależności od liczby propozycji, użytkownicy zostają losowo przydzieleni do jednej z grup, która debatuje na temat jednej z propozycji. W praktyce oznacza to, że jeżeli 100 użytkowników omawia 4 propozycje, użytkownicy zostaną podzieleni na 4 grupy po 25 uczestników.

Canal
Dentro de un Canal podrás
ver todas las preguntas
(activas y cerradas) y
respuestas que se han
realizado ordenadas
cronológicamente como si
fuera una conversación
entre dos amigos.

Esta es una
Pregunta Activa

Źródło: <http://www.appgree.com>

Każda z grup stanowi reprezentatywną próbę dzięki losowemu przydzieleniu użytkowników do grup przez DemoRank. Administratorzy przeglądający każdą propozycję mają przed sobą łatwe zadanie. Granica błędu, z którą liczy się DemoRank, wynosi zaledwie 0,02%, dlatego administratorzy mogą mieć pewność, że próba przydzielona do danej propozycji jest dokładnym odzwierciedleniem społeczeństwa jako całości.

Administratorzy kanałów są określani mianem „gospodarzy”. Są oni na ogół organizatorami głosowania, którzy mają zebrać propozycje do realizacji. Gospodarze proszą użytkowników o wygenerowanie propozycji. Po ich zebraniu gospodarze tworzą ostateczną listę z liczbą X propozycji. Appgree następnie dzieli użytkowników na X grup. Propozycje przechodzą przez wiele rund głosowania. W miarę zmniejszania się liczby propozycji w głosowaniu, liczba użytkowników w każdej grupie rośnie, dzięki czemu rośnie reprezentatywność dla całej społeczności. Następnym krokiem jest zatwierdzenie zwycięskich propozycji. Gdy pozostaje już tylko jedna, cała pula użytkowników głosuje wspólnie w sprawie ważności propozycji. Dzięki temu głosowanie staje się prawomocne i przejrzyste.

Kto korzysta z Appgree?

Appgree Social cieszy się popularnością zarówno w sektorze rozrywkowym, jak i na arenie politycznej, szczególnie w Hiszpanii. Aplikacja Appgree była gospodarzem ankiety angielskiego wydania hiszpańskiego dziennika „Marca” przeprowadzonej wśród fanów futbolu i dotyczyła odpowiedzi na pytanie: kto zasłużył na wygraną w El Clásico – piłkarskim meczu pomiędzy FC Barceloną i Realem Madryt.

Appgree została również wykorzystana przez partię polityczną Podemos. Madryccy twórcy aplikacji zwrócili się do różnych hiszpańskich partii politycznych, m.in. PSOE oraz PP, starając się zachęcić do debaty pomiędzy politykami, ale tylko Podemos przyjęła zaproszenie, aby zostać gospodarzem własnego kanału. Podemos jest lewicową partią o rosnącym znaczeniu założoną w 2014 r. przez Pablo Iglesiasa. Partia zaledwie kilka miesięcy po powstaniu otrzymała 8% głosów w wyborach europejskich i może pochwalić się ponad 200 tys. członków. Jedną z głównych linii partyjnych Podemos podkreśla znaczenie kontroli obywatelskiej nad życiem gospodarczym i jakością dóbr publicznych (takich jak poprawa transportu). Kanał partii Podemos został uruchomiony na aplikacji Appgree 21 sierpnia 2014 r. i przyciągnął dużą liczbę subskrybentów. Funkcjonuje on jako platforma służąca do osiągnięcia porozumienia w sprawie wydarzeń organizowanych przez Podemos, dyskusji publicznej oraz programu politycznego. Kanał ma obecnie około 55 tys. obserwujących – ok. 25% całkowitej liczby członków partii.

Implikacje dla budżetu partycypacyjnego

Wysoki wskaźnik uczestnictwa pozytywnie wpływa na potencjał aplikacji Appgree w odniesieniu do innych projektów budżetu partycypacyjnego. E-budżet partycypacyjny pomaga usuwać przeszkody związane z logistyką – dojazd na miejsce głosowania przestaje być problemem. Co więcej, tworzy się mobilne punkty do głosowania oraz internetowe platformy dyskusyjne. Appgree ma olbrzymi potencjał partycypacyjny - użytkownicy mogą logować się do aplikacji zarówno z komputerów stacjonarnych, jak i z urządzeń mobilnych. Appgree powiadamia użytkownika o nowej aktywności w wątku oznaczonym jako „ulubiony”, a rozmowa toczy się w czasie rzeczywistym 24 godziny na dobę.

Aplikacja może zachęcić obywateli do udziału w budżecie partycypacyjnym, ponieważ znosi ograniczenia dostępności związane z miejscem i czasem. Obywatele nie muszą martwić się o dopasowywanie swojego rytmu dnia do konieczności udziału w życiu politycznym, ponieważ udział ten ułatwia im Appgree.

Więcej informacji można znaleźć na:

- <http://blogs.elpais.com/verne/2014/11/appgree-aplicacion-podemos-gran-hermano.html>
- http://www.marca.com/en/2014/10/26/en/football/real_madrid/1414350511.html
- http://www.eldiario.es/turing/apps/Appgree-app-democracia-participativa-Podemos_0_295021050.html
- <http://www.appgree.com/what-is-appgree/>

3.1. Observatorio Ciudadano

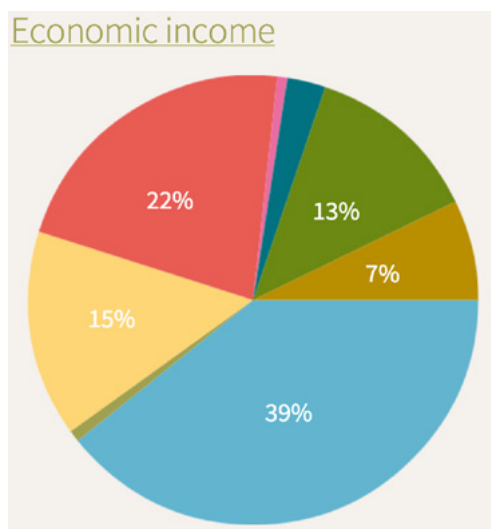
W niektórych rejonach świata wysiłki na rzecz rozwoju demokracji uczestniczącej są niweczone przez napięte stosunki między obywatelami a władzami lokalnymi lub centralnymi. Często podstawową przyczyną tej alienacji jest nieufność wobec rządu – związana z wysokim wskaźnikiem korupcji, brakiem transparentności działania lub postawą polityczną wyborców. Tak jest z pewnością w przypadku Hiszpanii, gdzie w latach 2012–2013 wykryto przypadki korupcji

obejmujące wysokich rangą urzędników, na przykład gabinet premiera Mariano Rajoya. Niezależnie od faktycznej skali zjawiska na wysokim szczeblu, przekonanie o jego powszechności jest dominujące wśród opinii publicznej. Globalne wskaźniki korupcji wskazują na wysoki poziom nieufności wobec działań rządów.

W celu zwiększenia przejrzystości, grupa hiszpańskich programistów postanowiła stworzyć stronę internetową Observatorio Ciudadano Municipal (OCM). Celem Obserwatoriów jest propagowanie zasady transparentności i wzmoczenie partycypacji obywatelskiej w miejscu zamieszkania. Observatorios Ciudadanos Municipales oddają władzę w ręce obywateli, aby mogli kontrolować działania samorządu, w szczególności kwestie związane z budżetem. OCM powstało z publicznego przekonania, że działania samorządów w hiszpańskich miastach są niejasne. Oddanie mieszkańcom prawa głosu ma zwiększyć zaufanie w stosunku do działań władz.

Jak to działa?

- 1. Impuestos directos
- 2. Impuestos indirectos
- 3. Tasas, precios públicos y otros ingresos
- 4. Transferencia corrientes
- 5. Ingresos patrimoniales
- 6. Enajenación de inversiones reales
- 7. Transferencias de capital
- 8. Activos financieros

Źródło: <http://demo.ocax.net/budget>

Dla Administratorów

Obsługiwany przez Platforma Auditoría Ciudadana de la Deuda (PACD) – Obywatelską Platformę ds. Kontroli Zobowiązań — OCM jest aplikacją, która ułatwia

publikację budżetów miejskich w Internecie przez i dla mieszkańców. Aplikacja ta ma wspomagać rozwój:

- strony internetowej z informacjami dla nowych Observatorios Municipales, która wyjaśnia koncepcję OCM oraz udostępnia informacje o realizacji projektu. Strona zawiera także linki do plików wyjaśniających, w jaki sposób obywatele mogą w nim uczestniczyć, oraz jak zainteresowane miasta mogą korzystać z oprogramowania do tworzenia własnych cyfrowych OCM;
- cyfrowych OCM dla miast, które zdecydują się dołączyć do programu. Oznacza to, że np. Malaga lub Saragossa mają własne Observatorios w Internecie – jak każde inne miasto, które angażuje się w inicjatywę.

W praktyce to administratorzy uruchamiają stronę internetową i zapewniają wysoką jakość działania oprogramowania. Każde lokalne Observatorio jest zarządzane przez obywateli i wolontariuszy.

Każdy portal OCM ma 4 główne funkcjonalności:

1. Zakładkę „Jak zacząć?”, która opisuje przydatność OCM dla obywateli oraz pokazuje, w jaki sposób pobrać oprogramowanie i kody dla społeczności zainteresowanych uruchomieniem własnego portalu.
2. Zakładkę „Kim jesteśmy?”, która przedstawia organizację założycielską – Obywatelską Platformę ds. Kontroli Zobowiązań.
3. Zakładkę „Budżety” – istotę OCM. To miejsce, gdzie publikowane są wszystkie ważne informacje na temat obecnych i poprzednich budżetów. Grafiki wyjaśniające źródła dochodów samorządu, wydatki i sprawozdania statystyczne identyfikujące kwestie, które wymagają poprawy.
4. Zakładkę „Pytania”, która łączy użytkownika z moderowanym forum dyskusyjnym. Jest to główne narzędzie kontroli dostępne dla obywateli, którzy mogą zamieszczać pytania lub komentarze dotyczące kwestii społecznych i projektów rządowych – lub zapraszać się nawzajem na spotkania z wolontariuszami OCM.

[Strona beta OCM](#) dostępna w 5 językach umożliwia potencjalnym użytkownikom i administratorom zapoznanie się z przedsięwzięciem.

Dla Obywateli

Każdy mieszkaniec zaangażowanego w projekt miasta ma dostęp do jego platformy internetowej. Na stronie można znaleźć linki do plików zawierających wszystkie istotne dane statystyczne dotyczące opieki zdrowotnej, edukacji oraz innych usług publicznych. Strona prezentuje rozmaite sprawozdania i grafiki szczegółowo przedstawiające prace publiczne lub usługi, które samorząd miasta planuje wykonać, obiecanie budżety i harmonogramy prac publicznych, na podstawie których obywatele określa, jak samorząd wykonuje te zadania i przydziela fundusze.

Dostępne informacje są przedstawione bardzo szczegółowo i dotyczą wielu pilnych zagadnień społeczno-politycznych. Publikowanie tak kompleksowych danych stwarza obywatelom, naukowcom oraz władzom pozamiejskim solidne podstawy do recenzowania działań samorządów. Mobilizuje to lokalną administrację do działania w sposób przejrzysty oraz do dotrzymywania składanych obietnic, czyli realizowania projektów publicznych w szybki i skuteczny sposób.

Kto korzysta z OCM?

Observatorios Ciudadanos Municipales zyskują coraz większą rozpoznawalność w całej Hiszpanii. Malaga, Saragossa oraz Palma de Mallorca to tylko kilka przykładów. Nową gminą, które rozwija swój własny OCM jest Alcantrilla w prowincji Murcia – pierwsze miasto we wspólnocie autonomicznej uczestniczące w akcji. Jako, że OCM-y znajdują coraz szersze zastosowanie, ich popularność wskazuje na potencjał tego narzędzia w wypełnieniu luki zaufania między obywatelami a rządem.

Implikacje dla budżetu partycypacyjnego

Tym, co wyróżnia Observatorios Ciudadanos Municipales, jest fakt, że koncepcja wykracza poza publiczne kontrolowanie skuteczności i uczciwości samorządu w realizacji budżetu miasta. OCM jest pozarządową organizacją – platformą dla obywateli, która nie jest związana z radą miasta. Jako że OCM publikuje szczegółowe, przejrzyste sprawozdania z działań samorządu, do transparentności zachęca się i władzę, i obywateli. OCM czyni samorząd odpowiedzialnym za sposób, w jaki wykorzystywane są środki budżetowe, może być zatem ciekawym narzędziem służącym doskonaleniu procesów budżetu partycypacyjnego w zakresie przejrzystości, odpowiedzialności i kontroli społecznej.

Więcej informacji można znaleźć na:

- <http://www.zaragoza.es/ciudad/observatorio/>
- <http://controlatugobierno.com/node/57>
- http://www.transparency.org/country#ESP_PublicOpinion

4. Wnioski

Po analizie 10 ważnych przykładów z całego świata stwierdzamy, że technologie teleinformatyczne w procesach budżetu partycypacyjnego mogą być stosowane na wiele sposobów i służyć różnym celom, jak to przedstawiono w poniższej tabeli.

	Główne cele			Etapy budżetu partycypacyjnego				
	Przejrzystość informacji	Mobilizacja	Udział	Propozycja	Dyskusja	Głosowanie	Realizacja	Ocena
Belo Horizonte		x	x	x	x	x		
Nowy Jork		x	x	x	x			
Berlin-Lichtenberg	x		x	x	x	x	x	
Kiwu Południowe	x	x	x			x		x
Porto Alegre	x						x	x
Lizbona	x		x	x	x	x	x	
BiPart			x	x	x	x		

Możemy również wyciągnąć pewne ogólne wnioski i sformułować kilka uwag końcowych:

- Bez wątpienia narzędzia technologii teleinformatycznych mogą służyć lepszemu informowaniu obywateli i zwiększeniu przejrzystości w procesach budżetu partycypacyjnego. Najbardziej innowacyjnym sposobem realizacji tych celów jest zastosowanie połączonych za pomocą sieci i dwukierunkowych narzędzi komunikacji online, zamiast przekazujących informacje jednokierunkowo stron internetowych.
- Przykład Porto Alegre pokazuje, jak przejrzystość może być osiągnięta dzięki doskonale zaprojektowanemu systemowi oceny. Umożliwia on nie tylko ewaluację efektów wdrażania budżetu partycypacyjnego, ale także monitorowanie cech charakterystycznych miasta oraz dostarcza cennych informacji, które są przydatne w dyskusji i identyfikacji potrzeb mieszkańców.
- W przypadkach wymagających większej mobilizacji obywateli, użycie technologii teleinformatycznych okazało się bardzo skuteczne. Dzięki nim udało się nie tylko zwiększyć liczbę mieszkańców uczestniczących w tworzeniu budżetu partycypacyjnego (Belo Horizonte, Kiwu Południowe), ale i zapewnić zaangażowanie mniejszości społecznych (Nowy Jork, Belo Horizonte).
- Przypadek Lizbony wyraźnie pokazuje, że technologie teleinformatyczne nie mogą być jedynym narzędziem tworzenia BP. Choć ułatwiają one głosowanie, poleganie wyłącznie na nich może wzmacniać społeczne nierówności.
- W wielu przypadkach najwyższą skuteczność wykazały kompleksowe e-platformy, które wykorzystują technologie teleinformatyczne na kilku etapach procesu budżetu partycypacyjnego: udostępniania informacji, składania propozycji, prowadzenia dyskusji i głosowania.
- Narzędzia geolokalizacyjne jawią się jako ciekawa interaktywna nowość. W niektórych przypadkach korzystanie z map polega na lokalizowaniu propozycji obywateli (Lizbona, Nowy Jork oraz Berlin-Lichtenberg), podczas gdy w innych sytuacjach stosuje się je także do śledzenia realizacji wyników (Lizbona) lub w celu oceny efektów (Porto Alegre).

- Niektóre miasta wykorzystują mobilne aplikacje i/lub portale społecznościowe powiązane z e-platformami (Belo Horizonte, Nowy Jork, Berlin-Lichtenberg oraz BiPart). Wydaje się jednak, że te kwestie należy nadal dopracowywać.
- Inicjatywy obywatelskie takie jak Agora Voting, Appgree czy też Observatorio Ciudadano mogą być sposobem na innowacyjne wykorzystanie technologii teleinformatycznych w procesach budżetu partycypacyjnego: to metamorfoza technologii teleinformatycznych, będących początkowo jedynie relatywnie niedoskonałymi narzędziami, które – dzięki wzmocnieniu głosu mieszkańców – obecnie odgrywają coraz istotniejszą rolę w zbiorowym rozwiązywaniu miejskich problemów.

5. Przypisy

Bennet, W. L., Segerberg, A., *The Logic of Connective Action Digital Media and the Personalization of Contentious Politics*, Cambridge, Cambridge University Press, 2012.

Cardoso, R., Peixoto, T., *Electronic Participatory Budgeting. False dilemmas and true complexities*. In N. Dias (Ed.), *Hope for Democracy. 25 years of Participatory Budgeting Worldwide* (s. 413–429). Sao Bras de Alportel, In Loco Association, 2014.

Cunha, E. S. M., Allegretti, G., Matias, M., *Participatory Budgeting and the Use of Information and Communication Technologies: A Virtuous Cycle?*, (s. 1–19), *RCCS Annual Review*, (nr 3), 2011.

Dias, N., *Hope for Democracy. 25 years of Participatory Budgeting Worldwide*, Sao Bras de Alportel, In Loco Association, 2014.

The PB Unit, *Electronic or Online Participatory Budgeting (E-PB): Guidance for practitioners*, Manchester, 2009.

pracownia badań
i innowacji
społecznych

stocznia

